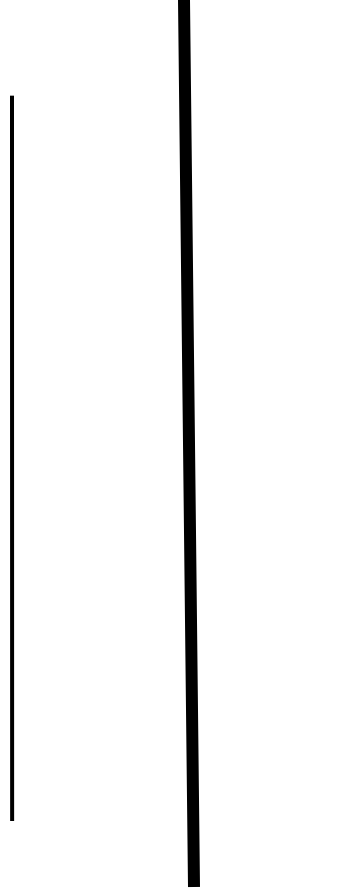

नेपाल सरकार
श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय
व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्र
सैवु, भैसेपाटी, ललितपुर

व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम संचालन निर्देशिका,
२०६९

फोन नं. ५५९०८००, ५५९०८०१, ५५९०२५४

फ्याक्स नं. ५५९०८९४

इमेल: info@training.gov.np

वेब साईट : www.training.gov.np

मन्तव्य

अहिले नेपाली श्रम बजारमा वर्षेनी ४ लाख भन्दा बढी युवा श्रमशक्ति प्रवेश गरिरहेको अवस्था छ । देशमा गरिबी र बेरोजगारीको अवस्था पनि विकराल नै छ । प्रतिदिन करिव पन्ध्रसय जना भन्दा बढी नेपाली श्रमिक वैदेशिक रोजगारीको सिलसिलामा विदेशिने प्रवृत्ति रहेको र सो बढ्दो क्रममा देखिएको छ । विदेशमा पनि नेपाली श्रमिकले सम्मानजनक रोजगारीको अवसर पाएको अवस्था कमै छ । आन्तरिक रोजगारीका अवसरको सृजना पनि प्रभावकारी बन्न सकेको देखिन्न । यी सबै कारण आज हाम्रो देशको आर्थिक समृद्धिले गति लिन सकेको छैन ।

यस्तो अवस्थामा मुलुकमै रोजगारीको अवसर वृद्धि गर्न स्वरोजगारीको लागि श्रमशक्तिलाई प्रोत्साहित गर्न र सम्मानजनक वैदेशिक रोजगारीको लागि योग्य श्रमशक्ति उत्पादन गर्न व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीमको अपरिहार्य आवश्यकता भएको देखिन्छ । श्रम बजारमा आउने श्रमशक्तिलाई दक्ष जनशक्तिको रूपमा रूपान्तरण गर्न र हातमा सीप थमाई श्रमशिल एवं सृजनशील बनाउन सबैले व्यावसायिक तथा सीपमूलक तालीमको अवसर पाउनुपर्दछ । यो अवसर प्रदान गर्न व्यवसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्रहरूमा लक्षित जनसमुदायको सहज पहुँच पुऱ्याउनु, संस्थागत सदृढीकरण गर्नु, विधिसम्मत क्षमता अभिवृद्धि र आवश्यक श्रोत-साधनको व्यवस्था सहित तिनको प्रभावकारी परिचालन तथा कार्यान्वयन गर्नु आवश्यक छ । यसैको एउटा प्रयासको रूपमा “व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम संचालन निर्देशिका, २०६९” नेपाल सरकार (मन्त्रीस्तर) बाट मिति २०६९।०३।०४ गतेका दिन स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा ल्याइएको छ ।

यो तालीम संचालन निर्देशिका श्रम बजारमा आवश्यक पर्ने तालीमको सहि परिचान गर्दै तालीमलाई मितव्ययी, पारदर्शी, प्रभावकारी र गुणस्तरीय रूपमा संचालन गरेर संभाव्य क्षेत्रमा दक्ष जनशक्ति विकास गर्ने कार्यमा सघाउ पुऱ्याउनु, देशमा व्याप्त बेरोजगारी तथा गरिबी घटाउँदै देशको आर्थिक उन्नति गर्ने अभियानमा कोशेढुङ्गा सावित हुन पुगोस् भन्ने आशा एवं विश्वास लिएको छु ।

अन्तमा, यो निर्देशिका तयार गर्ने कार्यटोली तथा यसलाई परिमार्जन गरी यो स्वरूप प्रदान गर्ने सबैमा धन्यवाद दिँदै आगामी दिनमा यसलाई समयानुकूल परिमार्जन गर्दै लगी तालीमलाई अझ प्रभावकारी रूपमा संचालन र व्यवस्थापन गर्दै लैजान पनि उत्तिकै सजग र सक्रिय रहन सम्बन्धित सबैमा सदैव प्रेरणा मिलोस् भन्ने कामना गर्दछु । धन्यवाद ।

माननीय कुमार वेलबासे
मन्त्री

श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय
सिंहदरवार

२०६९, आषाढ

दुई शब्द

राष्ट्रले सरकारी, सहकारी र निजीक्षेत्रको सहकार्यको माध्यमबाट समृद्ध, स्वाधीन, समावेशी र नयाँ नेपालको कल्पना गरेको छ । मानवीय श्रोतलाई उत्पादनको एक महत्वपूर्ण साधन र शक्तिको रूपमा रूपान्तरण नगरी नयाँ नेपालको निर्माण गर्न सकिन्न । उत्पादनका श्रोतसाधनमा गरीब र विपन्नहरूको सहज र सरल पहुँच तथा स्वामित्व नभएसम्म समावेशी र सम विकास पनि सम्भव नहुने देखिन्छ ।

श्रम बजारको कोरा श्रमशक्तिलाई आन्तरिक र बाह्य बजारको माग अनुरूप व्यावसायिक सीप विकास तालीम दिलाई गरीब तथा विपन्नलाई सीपयुक्त श्रमशक्तिको रूपमा विकास गर्नु आजको आवश्यकता हो । वैदेशिक रोजगारीमा जाने युवाहरूलाई पनि सक्षम प्रतिस्पर्धी बनाई अन्तर्राष्ट्रिय माग अनुसार सीप र ज्ञान दिलाई पठाउने हो भने पक्कै पनि सम्मानजनक रोजगारीको अवसर प्राप्त हुने संभावना बढ्दछ । साथसाथै थप विप्रेषण प्राप्त हुन गई नेपालको विकासमा टेवा पुग्दछ ।

यस मन्त्रालयले श्रमिकको हित, कल्याण र क्षमता विकासमा निरन्तर काम गर्दै आएको र हालै रोजगारको जिम्मेवारी समेत थप भएको छ । यसकै एउटा पाटो व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीमको संचालन र प्रवर्द्धन गर्नु पनि हो । देशमा व्याप्त बेरोजगारीलाई सीपयुक्त जनशक्तिको निर्माण गरी स्वरोजगार, रोजगार र वैदेशिक रोजगारीका माध्यमबाट कम गर्दै गरीबी घटाउने र राष्ट्रको आर्थिक वृद्धिमा सघाउ पुऱ्याउन तालीम प्राप्त जनशक्ति एउटा महत्वपूर्ण आयाम हो । यसको विकासका लागि संचालन हुने तालीमलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी, गुणस्तरीय र विधिसम्मत बनाउन पहिलो पटक यो “व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम संचालन निर्देशिका, २०६९” बनाई लागू गरिएको छ । कार्यान्वयनको चरणमा यसमा आवश्यक देखिएका विषयमा क्रमशः सुधार गर्दै लगिने छ ।

यस निर्देशिकाले तालीमलाई एकरूपमा संचालन गर्न सघाउ पुऱ्याउने र श्रमबजारमा भएका संभावित क्षेत्रका तालीमका विषयहरूलाई समयानुकूल समावेश गर्ने, परम्परागत पेशा व्यवसायलाई आधुनिकिकरण गर्दै जीवन्त राख्ने र रोजगारी श्रृजना गर्नमा सहयोग पुऱ्याउने विश्वास लिएको छ ।

अन्तमा, यो निर्देशिका तयार गर्ने कार्यदलका सदस्यहरूलाई धन्यवाद सहित आगामी दिनमा निर्देशिकाले तालीम कार्यक्रमलाई सुधार सहित प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्न सघाउ पुऱ्याओस् भन्ने शुभकामना व्यक्त गर्दछु ।

सोमलाल सुवेदी

सचिव

श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय

२०६९ आषाढ

आभार

देशका बेरोजगार युवा शक्तिलाई श्रम बजारको माग अनुरूप ज्ञान, सीप र क्षमता विकास गराउनको लागि सञ्चालन हुने व्यावसायिक तथा सीप विकास सम्बन्धी तालिम कार्यक्रमहरू प्रभावकारी, मितव्ययी र गुणस्तरीय बनाउने उद्देश्यले प्रस्तुत “व्यावसायिक तथा सीप विकास तालिम संचालन निर्देशिका” नेपाल सरकार (मन्त्रीस्तर) को मिति २०६९।३।४ को निर्णयबाट जारी गरिएको छ ।

प्रति वर्ष बीस हजार भन्दा बढी प्रशिक्षार्थीहरूको तालिम व्यवस्थापन गरी प्रमाणपत्र दिने कार्य निश्चित र स्पष्ट कार्यविधि बेगर सहज देखिन्न । त्यसमा पनि यस केन्द्र अन्तर्गत देशका विभिन्न क्षेत्रमा सञ्चालन हुने तालिमको अवधि, प्रकार, पाठ्यक्रम, प्रशिक्षण र प्रमाणपत्र जस्ता मापदण्डहरूमा एकरूपता र स्तरीयता ल्याउनु पर्ने आवश्यकता छ । यसै विषयलाई दृष्टिगत गरी प्रस्तुत निर्देशिका तयार गरिएको हो ।

यस निर्देशिकाले तालिम केन्द्रमा काम गर्ने कर्मचारीहरूलाई आ-आफ्नो कामप्रति बढी जिम्मेवार बनाउनुको साथै तालिम केन्द्रसँग सम्बद्ध प्रशिक्षक, प्रशिक्षार्थी, तालिम प्रदायक संघसंस्था र व्यवस्थापकीय पक्ष लगायत सबै सरोकारवालाहरूलाई स्पष्ट मार्गनिर्देशन गर्ने विश्वास गरिएको छ ।

अन्तमा, निर्देशिका निर्माणमा विशिष्ट योगदान पुऱ्याउनु हुने कार्यसमितिका सदस्य, मन्त्रालय र केन्द्रका पदाधिकारीहरू तथा कर्मचारी मित्रहरू लगायत सम्बन्धित सबैलाई हार्दिक आभार प्रकट गर्दै निर्देशिकाको प्रभावकारी प्रयोग, कार्यान्वयन तथा पृष्ठपोषणबाट समसामयिक सुधारका लागि सम्बन्धित सबैको निरन्तर सहयोग र सद्भावको अपेक्षा गर्दछु ।

अम्बिका प्रसाद अधिकारी

नि.कार्यकारी निर्देशक

व्यावसायिक तथा सीप विकास तालिम केन्द्र, भैसेपाटी

२०६९, आषाढ

विषयसूची

परिच्छेद-१ प्रारम्भिक

दफा १: निर्देशिकाको नाम

दफा २: परिभाषा

परिच्छेद-२ तालीम आवश्यकताको पहिचान

दफा ३: तालीम कार्यक्रमहरुको तर्जुमा

दफा ४: तालीमको अध्ययन तथा सर्भेक्षण

परिच्छेद-३ सीप विकास तालीमको प्रकार

दफा ५: तालीमका प्रकार

परिच्छेद-४ तालीमको विषय निर्धारण

दफा ६: तालीमको विषय छनौट

परिच्छेद-५ पाठ्यक्रम (Curriculum) सम्बन्धी व्यवस्था

दफा ७: पाठ्यक्रम

दफा ८: पाठ्यक्रम निर्माण र स्वीकृति

दफा ९: पाठ्यक्रममा समावेश हुनुपर्ने विषयहरु

परिच्छेद-६ प्रशिक्षार्थी छनौट तथा प्रशिक्षण विधि

दफा १०: प्रशिक्षार्थी संख्या निर्धारण र समूह निर्माण

दफा ११: प्रशिक्षार्थीमा हुनुपर्ने आवश्यक योग्यता

दफा १२: छनौट प्रकृया

दफा १३: प्रशिक्षार्थी छनौट समिति

दफा १४: प्रशिक्षण विधि तथा कार्यतालिका

परिच्छेद-७ तालीममा उत्पादित सामानहरुको व्यवस्थापन तथा मूल्यांकन

दफा १५: तालीमबाट उत्पादित सामानको व्यवस्थापन

दफा १६: तालीमबाट उत्पादित सामानको मूल्यांकन प्रकृया

परिच्छेद-८ प्रशिक्षकको योग्यता, सूची (Roster) तथा पारिश्रमिक र सुविधा

दफा १७: प्रशिक्षकको व्यवस्था र योग्यता

दफा १८: प्रशिक्षकको सूची निर्माण

दफा १९: प्रशिक्षकको सेवा शुल्क

परिच्छेद-९ तालीम खर्च सम्बन्धी व्यवस्था

दफा २०: लागत अनुमान तयार गर्ने

दफा २१: वार्षिक कार्य योजना बनाउनु पर्ने

दफा २२: खाजा खर्च

दफा २३: आवासीय तालीम खर्च

दफा २४: पारिश्रमिक खर्च

दफा २५: बैठक भत्ता सम्बन्धी व्यवस्था

दफा २६: दैनिक भ्रमण भत्ता

दफा २७: खरिद प्रकृया

दफा २८: तालीमबाट उत्पादित सामानको आम्दानी खर्चको अभिलेख

दफा २९: तालीम हल भाडा खर्च

दफा ३०: रकमान्तर

दफा ३१: प्रगति

परिच्छेद-१० सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

दफा ३२: सीपमूलक तालीम अनुगमन

- दफा ३३: प्रशिक्षार्थी अनुगमन
- दफा ३४: बजार व्यवस्थापनमा सहयोग
- दफा ३५: प्रभाव मूल्यांकनको व्यवस्था

परिच्छेद-११ विविध

- दफा ३६: तालीम प्रवर्द्धन समिति सम्बन्धी व्यवस्था
- दफा ३७: सहभागितामूलक तालीम कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा विचार गर्नुपर्ने कुराहरु
- दफा ३८: पुनः सहभागितामूलक तालीम प्रदान गर्ने व्यवस्था
- दफा ३९: सहभागितामूलक तालीमबाट उत्पादित सामान सम्बन्धी व्यवस्था
- दफा ४०: सहभागितामूलक तालीम प्रतिवेदन सम्बन्धी व्यवस्था
- दफा ४१: सहभागितामूलक तालीमको प्रमाणपत्र सम्बन्धी व्यवस्था
- दफा ४२: सहभागितामूलक तालीम सम्बन्धी अन्य व्यवस्था
- दफा ४३: प्रशिक्षार्थी छनौट
- दफा ४४: प्रशिक्षार्थी स्थापन तथा अनुगमन
- दफा ४५: वैदेशिक रोजगार र यूवा स्वरोजगार सम्बन्धी विशेष सीप विकास तालीमको लागि विशेष व्यवस्था
- दफा ४६: कागजात धुल्याउने व्यवस्था
- दफा ४७: आचार सहिता बनाई लागू गर्ने
- दफा ४८: सामान्य मार्गदर्शन
- दफा ४९: निर्देशिकाको व्याख्या तथा थप व्यवस्था
- दफा ५०: आवश्यक संशोधन र थपघट गर्न सकिने
- दफा ५१: खारेजी र बचाउ

अनुसूचीहरु

अनुसूची १ स्थानीय श्रोत र साधनको आधारमा उपयुक्त तालीम निर्धारण सर्भेक्षण फारम

अनुसूची २	माग भएको तालीमको सर्भेक्षण फाराम
अनुसूची ३	सहभागितामूलक तालीम सम्बन्धी प्रस्ताव/सम्झौता
अनुसूची ४	तालीमका विषयहरु
अनुसूची ५	तालीम आवेदन फाराम
अनुसूची ६	प्रशिक्षार्थी छनौट मूल्यांकन फाराम
अनुसूची ७	तालीम सम्पन्न प्रतिवेदन
अनुसूची ८	परिशिष्ट (प्रमाणपत्रका नमूनाहरु)
अनुसूची ९	उत्पादित सामानको मूल्यांकन फाराम
अनुसूची १०	करार सेवामा प्रशिक्षक नियुक्ति गर्दाको सम्झौता पत्र
अनुसूची ११	प्रशिक्षार्थी अनुगमन फाराम
अनुसूची १२	उत्कृष्ट प्रशिक्षार्थीको व्यक्तिगत विवरण

प्रतिवेदनसम्बन्धि महत्वपूर्ण व्यवस्था	
क) मासिक प्रगति प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> ➤ मासिक प्रगति प्रतिवेदन तयार गरी प्रत्येक महिना भुक्तान भएको तीन गते भित्र मासिक रुपमा पठाउनुपर्नेछ ।
ख) चौमासिक प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> ➤ चौमासिक प्रगति प्रतिवेदन चौमासिक सम्पन्न भएको मितिले ५ दिनभित्र पठाउनु पर्नेछ ।
ग) वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन-	<ul style="list-style-type: none"> ➤ वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको मितिले १० दिन भित्र विभागमा आइपुग्ने गरी अनिवार्य रुपमा पठाउनु पर्नेछ ।

व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम संचालन निर्देशिका, २०६९

प्रस्तावना:

व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्र (विभागस्तर), भैँसेपाटी, ललितपुर र अन्तर्गतका केन्द्रहरुबाट संचालन हुने सीपमूलक तालीम कार्यक्रमलाई प्रभावकारी, मितव्ययी र गुणस्तरीय बनाउन स्पष्ट कार्यविधिहरु तय गर्नु बाञ्छनीय भएकोले सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४ को दफा ४५ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले यो निर्देशिका बनाई लागू गरेकोछ ।

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१. (१) यस निर्देशिकाको नाम “व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम संचालन निर्देशिका, २०६९” रहेको छ ।

(२) यो निर्देशिका नेपाल सरकार, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालयबाट स्वीकृत भएपछि लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा :

विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामा, :

- (क) “मन्त्रालय” भन्नाले श्रम तथा रोजगार मन्त्रालयलाई जनाउँदछ ।
- (ख) “केन्द्र” भन्नाले व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्र, भैँसेपाटी, ललितपुर र सो अन्तर्गत सञ्चालित सबै व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्रहरुलाई जनाउँदछ ।
- (ग) “तालुक निकाय” भन्नाले जिल्ला स्थित केन्द्रको हकमा व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्र, भैँसेपाटी, ललितपुर र भैँसेपाटी, ललितपुर केन्द्रको हकमा मन्त्रालयलाई जनाउँदछ ।
- (घ) “लक्षित समूह” भन्नाले विपन्न महिला, दलित, अपाङ्ग, द्वन्द्व पिडित व्यक्ति वा परिवार र सीप नभएका विपन्न युवा समेतलाई जनाउँदछ ।

परिच्छेद - २

तालीम आवश्यकताको पहिचान

३. तालीम कार्यक्रमहरूको तर्जुमा:

- (१) घरेलु तथा विश्व श्रम बजारको माग तथा तत्काल स्वरोजगारको अवसर भएका तालीमको विषयहरूलाई कार्यक्रमको रूपमा तर्जुमा गरिनेछ ।
- (२) तालीम कार्यक्रम तर्जुमा गर्न श्रम बजारको माग विश्लेषण, अन्वेषण तथा अध्ययनका लागि समय समयमा विशेषज्ञहरूको सेवा तथा संस्थागत उपागमको उपयोग समेत गरिनेछ ।

४. तालीमको अध्ययन तथा सर्भेक्षण :

- (१) स्थानीयस्तरबाट माग भै आएका कार्यक्रमका सम्बन्धमा कार्यक्रमको आवश्यकता, सम्भाव्यता तथा उद्योग स्थापना तथा रोजगारीका संभावना, स्वरोजगारी तथा वैदेशिक रोजगारीको हिसावले उपयुक्त भए नभएको केन्द्रले आवश्यक अध्ययन/सर्भेक्षण गरी सूचना संकलन गर्नेछ ।
- (२) तालीम आवश्यकता अध्ययन गर्दा समेटिनु पर्ने विषयहरू :

- क) स्थानीय परम्परागत सीपको प्रवर्द्धन एवं प्रयोग,
- ख) उद्योग व्यवसायको वर्तमान स्थिति ,
- ग) स्वेदेशी र वैदेशिक श्रम बजारको माग र रोजगारीको सम्भावना,
- घ) स्थानीय कच्चा पदार्थहरूको उपलब्धता,
- ङ) उत्पादित वस्तु तथा सेवाको बजार
- च) स्वरोजगारीको सम्भावना

(३) तालीम आवश्यकता पहिचान प्रकृया :

- (क) रोजगार सूचना केन्द्र, वित्तिय संस्थाहरू, स्थानीय निकायहरू, नेपाल घरेलु तथा साना उद्योग महासंघ, नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ, राष्ट्रिय तथा केन्द्रिय सहकारी संघहरू, महिला तथा बालबालिका कार्यालय, बैंक, गैह्र सरकारी संस्थाहरू, वैदेशिक रोजगार व्यवसायी लगायत स्थानीय रोजगारदाता र व्यक्ति विशेषबाट माग एवं सिफारिस भएका तालीमका विषयहरूको लगत राख्नु पर्नेछ ।
- (ख) दफा (३)(क) मा उल्लेखित निकायहरू वा व्यक्ति विशेषबाट सिफारिस वा माग प्राप्त नभएको अवस्थामा अध्ययन वा सर्भेक्षणबाट संकलित सूचनामा आधारित र विनियोजित बजेट समेतलाई दृष्टीगत गरी तालीमका विषय छनौट गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) स्थलगत अध्ययन गर्दा अनुसूची-१ र अनुसूची-२ का फारमहरू प्रयोग गर्नु पर्नेछ ।

- (घ) आर्थिक वर्षको चौमासिक विभाजन अनुसार निर्धारित तालीम कार्यक्रम सम्पन्न गर्नु पर्ने भएकोले अध्ययनलाई क्रमबद्ध गर्नु पर्नेछ र माग गर्नेहरूमध्ये आफै उद्योग व्यवसाय सञ्चालन गर्ने वा स्वरोजगार तथा रोजगारीमा जाने व्यक्तिहरूको पहिचान गरी तालीमको प्राथमिकता तय गर्नु पर्नेछ ।

(४) तालीम पहिचान अध्ययन प्रतिवेदनमा निम्नानुसारका कुराहरु समावेश भएको हुनुपर्नेछ:

- (क) तालीम माग गर्ने व्यक्तिहरूको बसोबास रहेको स्थान परिचय र नेपाल सरकारबाट यस पूर्व कुनै तालीम लिए नलिएको ।
- (ख) तालीम विषयको माग र आवश्यकता विवरण (मागको पृष्ठभूमी समेत) ।
- (ग) स्थानीय कच्चा पदार्थको उपलब्धता, सम्भाव्यता र उपयोगको विवरण ।
- (घ) संचालित उद्योगहरूको संख्या र जनशक्ति मागको अवस्था ।
- (ङ) सम्भावित बजारको माग, दूरी, आकार, उपभोक्ताको स्तर र वैकल्पिक बजार व्यवस्था ।
- (च) विगतमा सो स्थानमा कुनै तालीम संचालन भएको भए सोको विवरण र समन्वयको अवस्था ।
- (छ) निष्कर्ष एवम् सुझाव (तालीम नतिजा उन्मुख हुने नहुने आधार सहितको अवस्था प्रतिवेदनमा खुलाउनु पर्नेछ) ।

परिच्छेद - ३

सीप विकास तालीमको प्रकार

५. तालीमका प्रकार : केन्द्रहरुबाट स्थानीय माग, आवश्यकता तथा बजार संभाव्यतालाई ध्यानमा राखी निम्नानुसार तालीम कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ :

(१) आधारभूत (Basic)/नियमित (Regular) सीपमूलक तालीम :

- (क) प्रशिक्षार्थी छनौट समितिबाट छनौट भएका प्रशिक्षार्थीहरुलाई केन्द्रहरुको प्रत्यक्ष व्यवस्थापनमा प्रशिक्षकको पारिश्रमिक, प्रशिक्षार्थी भत्ता, कच्चा पदार्थ लगायत अन्य तालीम सामग्रीको व्यवस्था समेत गरी सञ्चालन गरिने तालीमलाई आधारभूत /नियमित सीपमूलक तालीम भनिन्छ ।
- (ख) वार्षिक स्वीकृत तालीम कार्यक्रम अनुसार प्रत्येक ६/६ महिनामा तालीमको विषय, संख्या, आवश्यक योग्यता, छनौट प्रकृया आदि विषय खुलाई आवेदनको लागि सार्वजनिक सूचना मार्फत दरखास्त आव्हान गरी दरखास्त लिई प्रशिक्षार्थी छनौट समितिबाट छनौट भएका प्रशिक्षार्थीहरुलाई यस प्रकारको तालीम प्रदान गरिनेछ ।
- (ग) सैद्धान्तिक विषयका साथसाथै वढी भन्दा वढी प्रयोगात्मक विधिबाट सीप सिकाई सीपयुक्त जनशक्ति उत्पादन गर्नु यसको उद्देश्य रहेको छ ।

(२) सहभागीतामूलक सीप विकास तालीम (Training on Participation):

- (क) सीप तथा उद्यमशीलता विकास तालीम सञ्चालन गर्ने उद्देश्य भई अनुभव बटुलेका, आवश्यक भौतिक पूर्वाधार रहेका, तालीम पश्चात प्रशिक्षार्थी अगमन एवं कर्जा प्रवाहमा योगदान गर्न सक्ने सरकारी, स्थानीय निकाय, सहकारी तथा गैर सरकारी संघ संस्थाबाट रितपूर्वकको प्रस्ताव सहित संयुक्त रुपमा तालीम सञ्चालन गर्न माग भै आएमा तालीमको प्रभावकारिता, स्वीकृत कार्यक्रम तथा स्थापनको संभावना हेरी लागत सहभागिता (cost sharing) को आधारमा संचालन गरिने तालीम सहभागीतामूलक तालीम हो ।
- (ख) केन्द्रहरुहरुबाट आफ्नै व्यवस्थापन तथा खर्चबाट माग एवं आवश्यक देखिएका सबै तालीम कार्यक्रम संचालन गर्न संभव नभएको तथा अन्य अनुभवी निकायसंग मिली संयुक्त रुपमा खर्च व्यहोर्ने गरी (cost sharing) तालीम सञ्चालन गर्दा थप प्रभावकारी हुने अवस्था देखिएमा यस प्रकारको तालीम सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।
- (ग) स्वीकृत कार्यक्रमको परिधि भित्र रही सम्बन्धित संस्थासंग सम्झौता गरी यस प्रकारको तालीम सञ्चालन गरिनेछ ।

- (घ) कुनै संघ संस्था वा समूहबाट लागत समेत व्यहोर्ने गरी सीप विकास तालीमको लागि अनुरोध गरेमा दफा (५) को उपदफा (८) अनुसार गर्नुपर्नेछ । सहभागीतामूलक तालीम सञ्चालनको लागि गरिने प्रस्ताव तथा सम्झौताको ढाँचा **अनुसूची-३** अनुसारको हुनेछ ।
- (३) **सीप अभिवृद्धि तालीम (Advanced Training)** : (क) सम्बन्धित विषयमा आधारभूत तालीम प्राप्त गरी वा परम्परागत सीप अनुसारको व्यवसाय संचालन गरिरहेको तर सीप अनुसार व्यवसाय गर्न सोही विषयमा थप तालीमको आवश्यक देखिएमा निर्धारित पाठ्यक्रम अनुसार सीप अभिवृद्धि तालीम संचालन गरिनेछ ।
- (ख) सीप अभिवृद्धि तालीमको विषय निर्धारण गर्दा तालीम आवश्यकता पहिचान समेतलाई आधार लिनुपर्नेछ ।
- (४) **वैदेशिक रोजगार र युवा स्वरोजगार सम्बन्धी विशेष सीप विकास तालीम** : (क) कुनै खास वर्ग, समुदाय, क्षेत्र, पेशामा रहेका व्यक्तिलाई लक्षित गरी सैद्धान्तिक ज्ञानको न्यून प्रयोग तथा व्यावहारिक प्रविधि र सीपको लागि प्रयोगात्मक विधिबाट सीप सीकाई दिईने तालीमलाई विशेष सीप विकास तालीम भनिन्छ । यस्तो तालीम अल्पकालिन, मध्यमकालिन र लामो अवधिको हुनेछ ।
- (ख) तालीम आवश्यकता पहिचानका आधारमा तालीम लिने समूहको पहिचान र प्रशिक्षार्थी छनौट गरी उद्यमशीलता विकास तालीम दिइने, उक्त तालीम पश्चात माग र आवश्यकता, संभाव्यता, कच्चा पदार्थ, सीप/प्रविधि उपलब्धताको आधारमा उपयुक्त व्यवसायको पहिचान र छनौट गरी सोही विषयमा सीप विकास तालीम प्रदान गरिने, तालीम पश्चात तालीमका सहभागीहरूलाई आवश्यकता अनुसार व्यावसायिक परामर्श दिई सफल उद्यमीको रूपमा स्थापित गर्ने तथा स्वदेशी र वैदेशिक रोजगारीमा जान ईच्छुक युवाहरूलाई श्रम बजारको माग अनुरूप सीप प्रदान गरी सीपयुक्त जनशक्ति उत्पादन गर्ने उद्देश्य राखी यस्ता तालीमहरू प्याकेजमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- (ग) वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका वा वैदेशिक रोजगारीमा नगएका व्यक्तिहरूलाई स्वदेशमै स्वरोजगारीका लागि अभिप्रेरित गर्न समेत तालीम कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
- (५) **उद्यमशीलता विकास तालीम** :
- (क) व्यावसायीक तथा प्राविधिक सीप भएका दक्ष श्रमिकहरूलाई लक्षित गरी स्वदेशमै स्वरोजगारमूलक व्यवसाय सञ्चालन गर्न उद्यमशीलता सम्बन्धी तालीमहरू केन्द्र मार्फत सञ्चालन गरिनेछ ।
- (ख) उद्यमशीलता सम्बन्धी तालीम स्वीकृत पाठ्यक्रम बमोजिम मात्र सञ्चालन गरिनेछ ।

- (ग) केन्द्रबाट मध्यम र लामो अवधिको तालीम लिने प्रशिक्षार्थीहरूलाई तालीमको अन्त्यमा न्यूनतम पांच (५) कार्य दिनको उच्चमशीलता विकास तालीम दिइसकेपछि मात्र सीप विकास तालीम प्रमाणपत्र दिइनेछ ।
- (घ) उच्चमशीलता सम्बन्धी तालीमहरू स्वीकृत बजेटको परिधिभित्र रही लक्षित समूहका व्यक्तिहरूलाई निःशुल्क र अन्यको हकमा शुल्क समेत लिई सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।

(६) महिला आवासीय तालीम :

- (क) स्वीकृत कार्यक्रम तथा बजेटको अधिनमा रहि लक्षित समूहका महिलाहरूको लागि आवासीय तालीम सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।
- (ख) यस बमोजिमको तालीमबाट विपन्न तथा असहाय महिलाहरूमा आर्थिक उपार्जन गर्न सक्ने क्षमताको विकास गरी आत्मनिर्भर बनाउने लक्ष्य लिई कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- (ग) लक्षित समूहका महिलाहरूलाई दिइने यस प्रकारको आवासीय तालीम अवधिमा स्वीकृत नर्म्स अनुसारको खाना सहितको आवासीय सुविधा सम्बन्धित केन्द्रले प्रदान गर्नेछ ।

(७) प्रशिक्षक प्रशिक्षण तथा पुनर्ताजगी तालीम :

- (क) केन्द्रहरूको स्वीकृत दरवन्दीमा विगत दुई वर्ष देखि कार्यरत योग्य र अनुशासित प्रशिक्षकहरूलाई श्रम बजारको माग अनुरूप एवं समसामयिक परिवर्तित प्रविधिको सैद्धान्तिक तथा व्यवहारिक ज्ञान दिलाउन भैँसेपाटी, ललितपुर केन्द्रले स्वीकृत बजेट र कार्यक्रमको अधिनमा रही पुनर्ताजगी तथा प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालीम संचालन गर्नेछ ।
- (ख) यस खण्ड बमोजिमको प्रशिक्षक प्रशिक्षण सम्बन्धी तालीम सञ्चालन गर्न केन्द्रको भौतिक एवं प्राविधिक पूर्वाधार अपुग भएमा निजी वा गैर सरकारी संघ संस्थाको सेवा लिन सकिनेछ ।

(८) दोहोरोमार्ग प्रणाली तालीम :

- (क) कुनै पनि सरकारी निकायबाट कुनै पनि विषयको प्रशिक्षक प्रशिक्षण, अभिमुखीकरण, व्यवस्थापन, क्षमता विकास, सीप विकास लगायतका तालीम संचालन र व्यवस्थापन गर्न माग भई आएमा केन्द्रको वार्षिक कार्यक्रमहरूमा असर नपर्ने गरी स्वीकृत पाठ्यक्रम र नर्म्स बमोजिम भैँसेपाटी, ललितपुर केन्द्रले तालुक निकायलाई जानकारी दिई दोहोरो मार्ग प्रणाली अन्तर्गत तालीम कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सक्नेछ ।
- (ख) खण्ड (क) बमोजिमको तालीम सञ्चालनको माग गर्ने निकायले प्रशिक्षार्थीलाई उपलब्ध गराउनु पर्ने आवश्यक तालीम सामग्री, सेवा सुविधा, प्रशिक्षकको पारिश्रमिक, तालीम सञ्चालनको क्रममा व्यवस्थापकीय कार्यमा संलग्न हुने कर्मचारीलाई उपलब्ध गराउने

पारिश्रमिक र तालीम सम्बन्धी चालु प्रकृतिका अन्य खर्च तथा पूँजिगत प्रकृतिको सामान (मेशिन औजार, फर्निचर आदि) वा सो को लागि लाग्ने रकम लागत अनुमान अनुसार नगद दिने भए सो र आय व्ययको लेखापरीक्षणको विषय सम्झौतामा स्पष्ट किटान गरी सोही बमोजिम गर्नुपर्नेछ ।

- (ग) खण्ड (ख) बमोजिम प्राप्त सामान वा आफै खरिद गरेमा पूँजिगत सामान जिन्सीमा आम्दानी जनाउनु पर्नेछ ।
- (घ) पूँजिगत सामान खरिदको लागि बजेट विनियोजन भएको तर उक्त बजेटबाट खरिद नगर्ने सामान प्राप्त भएमा दोहोरो पर्ने गरी खरिद गर्न पाईने छैन । यस्तो प्राप्त रकमबाट खरिद गरेको पूँजिगत सामानको सूची सहितको अभिलेख छुट्टै राख्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।
- (ङ) नियमित बजेटबाट यस्ता पूँजिगत प्रकृतिका सामान खरिद भैसकेको अवस्थामा सो वापत नगद प्राप्त हुन आएमा सम्बन्धित राजश्व खातामा दाखिला गर्नुपर्नेछ ।
- (छ) अन्य कुरा सहभागीतामुलक तालीम कार्यक्रममा तोकिएका प्रकृया अनुसार गर्नुपर्नेछ ।

(९) समयको आधारमा तालीमको वर्गीकरण:

- (क) एक महिना भन्दा कम अवधिको तालीम छोटो/अल्पकालीन हुनेछ ।
- (ख) एक महिना देखि तीन महिना सम्मको मध्यम अवधिको तालीम हुनेछ ।
- (ग) तीन महिना देखि माथिको लामो अवधिको तालीम हुनेछ ।
- (घ) आधारभूत र नियमित तालीम, विशेष सीप विकास तालीम, आवासीय तालीम सामान्यतया मध्यम र लामो अवधिको हुने तथा उच्चमशीलता विकास, अभिमुखिकरण तथा प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालीम छोटो अवधिको हुनेछ ।
- (ङ) तालीमको अवधि स्वीकृत पाठ्यक्रममा निर्धारण गरे अनुसार हुनेछ ।

परिच्छेद - ४

तालीमको विषय निर्धारण

६. तालीमको विषय छनौट : (१) केन्द्रहरुहरुले तालीमको प्रभावकारिता अभिवृद्धि हुने गरी तालीमको उपयुक्त विषय (Trade) छनौट गर्नुपर्नेछ ।
- (२) वार्षिक कार्यक्रम प्रस्ताव गर्दाकै वखत कुन कुन तालीम कति जनालाई कहाँ र कुन तरिकाबाट दिने हो पुष्ट्याई र कार्ययोजना सहित केन्द्रहरुले तालुक निकायमा प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ ।
- (३) स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम र बजेट प्राप्त हुनासाथ तालीम कार्यक्रमको स्वीकृत संख्या अनुसार कार्य योजना र पुष्ट्याईका आधारमा चालु आ.व. भरीमा सञ्चालन गरिने तालीमका विषयहरुको छनौट गरी सूची तयार गर्नुपर्नेछ ।
- (४) यसरी तालीमको विषय छनौट गर्दा निम्न आधारहरुलाई ध्यान दिनुपर्ने छ :
- (क) स्थानीय स्तरमा सञ्चालित लघु, घरेलु तथा साना उद्योग/व्यवसाय स्थापना तथा प्रवर्द्धनमा सघाउ पुर्याउने विषयहरु ।
 - (ख) स्थानीय स्तरमा उपलब्ध कच्चा पदार्थको व्यावसायिक उपयोग हुने विषयहरु ।
 - (ग) तालीमको बजार माग अध्ययनबाट सिफारिस गरिएका संभाव्य विषयहरु ।
 - (घ) स्थानीय माग, आवश्यकता हेरी स्थानीय निकायबाट सिफारिस गरिएका संभाव्य विषयहरु ।
 - (ङ) स्वदेशी तथा वैदेशिक रोजगारीको दृष्टिकोणले उपयोगी देखिएका विषयहरु ।
 - (च) रोजगारी प्राप्ति तथा स्वरोजगारी सिर्जना गर्न संभाव्य देखिएका बजारमुखी विषयहरु ।
 - (छ) स्थापन (Placement) गर्न सकिने आधार सहित सरकारी तथा गैरसरकारी निकायबाट माग एवं सिफारिस भएका विषयहरु ।
 - (ज) निर्यात प्रवर्द्धन तथा आयात प्रतिस्थापन गर्न सघाउ पुर्याउने विषयहरु ।
 - (झ) केन्द्रबाट संचालन गरिने तालीमका विषय **अनुसूची-४** मा उल्लेख भए वमोजिम हुनेछ ।
 - (ञ) जुन स्थानमा तालीम संचालन गरिने हो सो स्थानमा अन्य कुनै सरकारी तथा सरकारी स्वामित्वका निकायहरुबाट सोही विषयमा तालीम प्रदान नगरिने निश्चित भएका विषयहरु ।

परिच्छेद - ५

पाठ्यक्रम (Curriculum) सम्बन्धी व्यवस्था

७. पाठ्यक्रम : (१) सबै सीपमूलक तथा उद्यमशीलता विकास तालीम निर्धारित एवं स्वीकृत पाठ्यक्रम अनुसार सञ्चालन हुनेछन् ।

(२) पाठ्यक्रम तयार भै नसकेको कुनै नयां विषय (Trade) मा तालीम दिनु पर्ने देखिएमा यस अघि तयार गरिएको वा उपलब्ध पाठ्यक्रमलाई आधार मानी नयां पाठ्यक्रम तयार गरी तालुक निकायबाट स्वीकृत गराएर मात्र तालीम सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।

८. पाठ्यक्रम (Curriculum) निर्माण र स्वीकृति: (१) सीपमूलक तालीमहरुको पाठ्यक्रम निर्माण र परिमार्जन गरी लागू गर्ने काम भैँसेपाटी, ललितपुर केन्द्रको हुनेछ ।

(२) निर्माण र परिमार्जन गर्ने पाठ्यक्रम देहाय वमोजिमको प्राविधिक समितिको निर्णयले निर्धारण गरिनेछ :

क)	कार्यकारी निर्देशक	संयोजक
ख)	श्रम तथा रोजगार मन्त्रालयको अधिकृत प्रतिनिधि	सदस्य
ग)	सम्बन्धित विषयको विज्ञ प्रतिनिधि	सदस्य
घ)	सम्बन्धित विषयको प्रशिक्षक	सदस्य
ङ)	उद्योग वाणिज्य संघको प्रतिनिधि	सदस्य
च)	श्रमिकहरुको ट्रेड यूनियनको प्रतिनिधि	सदस्य
छ)	केन्द्रको पाठ्यक्रम विकास अधिकृत वा अर्थशास्त्री	सदस्य सचिव

(३) पाठ्यक्रमको गहनता र जटिलता हेरी थप १ जना सम्बन्धित विषयको विज्ञ समेत संयोजकले आमन्त्रित गर्न सक्नेछ ।

(४) भैँसेपाटी, ललितपुर केन्द्रले पाठ्यक्रमको मस्यौदा पाठ्यक्रम शाखा मार्फत आफै तयार गर्नुपर्नेछ । कुनै पाठ्यक्रम नया निर्माण गर्दा वा भैरहेकोलाई परिमार्जन गर्दा मातहतका केन्द्रहरुको राय सुझाव, अन्य निकायको सोही प्रकृतिको पाठ्यक्रम समेतको आधारमा तयार गर्नुपर्नेछ । पाठ्यक्रम परिमार्जनको कार्य प्रत्येक ३(तीन) वर्षमा गर्नुपर्नेछ ।

- (५) कुनै विषयको पाठ्यक्रमको मस्यौदा तयार गर्ने जनशक्ति केन्द्रमा नभएमा सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली र प्रचलित कानूनको प्रकृया अनुसार परामर्श सेवा लिई तयार गर्न सकिनेछ ।
- (६) केन्द्रमा कुनै विषयको पाठ्यक्रम तयार नभएको तर बजार माग अनुसार कुनै विषयका तालीम संचालन गर्नु पर्ने अवस्थामा वाह्य निकायबाट संचालन गराउने तालीमको हकमा त्यस्ता निकायबाट पाठयोजना सहितको पाठ्यक्रम र पाठ्यविषयवस्तु माग गरी प्राविधिक समितिले सिफारिस गरेमा सो पाठ्यक्रमको आधारमा तालीम संचालनको स्वीकृत दिन सकिनेछ ।

९. **पाठ्यक्रममा समावेश हुनुपर्ने विषयहरू :** (१) पाठ्यक्रमको निर्माण गर्दा देहायका विषयमा ध्यान पुर्याई ति कुराहरू समावेश गर्नुपर्नेछ :

- (क) पाठ्यक्रमको उद्देश्य, लक्ष्य, संरचना, प्रशिक्षकको योग्यता र अनुभव, प्रशिक्षार्थीहरूको समूहमा हुने न्यूनतम संख्या, योग्यता र अनुभव, तालीम अवधि, प्रशिक्षण कार्यमा आवश्यक पर्ने मेशिन औजार तथा सामग्रीहरू, अन्य आवश्यक कच्चा (चालु प्रकृतिका) सामग्री र तिनको परिमाण ।
- (ख) सैद्धान्तिक जानकारी (पाठ शीर्षक, पाठ्य विषयवस्तु, तिनको क्षेत्र र क्रम, दिनु पर्ने आवश्यक ज्ञान, प्रशिक्षण विधि, क्रियाकलाप र सो पाठ शीर्षकको लागि लाग्ने समयावधि) ।
- (ग) व्यवहारिक तथा प्रयोगात्मक सीप (कार्यहरूको पाठ्य विषयवस्तु, तिनको क्षेत्र र क्रम, कार्य चरण, आवश्यक दक्षता र सिक्नु पर्ने विषय, ज्ञान, विशेष ध्यान दिनु पर्ने विषय, प्रशिक्षण विधि क्रियाकलाप तथा सो पाठ्यसूचीको लागि लाग्ने समय अवधि) ।
- (घ) आन्तरिक मूल्यांकन पद्धती (सैद्धान्तिक र व्यवहारिक) तथा लामो र मध्यमकालीन तालीमको सीप परीक्षण सम्बन्धी वाह्य मूल्याङ्कन व्यवस्था ।

परिच्छेद - ६

प्रशिक्षार्थी छनौट तथा प्रशिक्षण विधि

१०. प्रशिक्षार्थी संख्या निर्धारण र समूह निर्माण : (१) उपलब्ध श्रोत साधन, मेशिन औजार, कच्चापदार्थ, लक्षित समूह, प्रशिक्षक उपलब्धता, तालीमको व्यवस्थापनमा सहजता आदि पक्षलाई हेरी प्रशिक्षार्थी संख्या निर्धारण गर्नु पर्नेछ ।

(२) सामान्यतया प्राविधिक विषयमा प्रशिक्षार्थी र प्राविधिक (प्रशिक्षक) को संख्या २०:१ रहने गरी तालीमको समूह निर्माण गरिनेछ । अन्य विषयमा २० देखि माथि उपयुक्त संख्यामा प्रशिक्षार्थी रहने गरी समूह निर्माण गरेर तालीम सञ्चालन गर्न वाधा पर्नेछैन ।

११. प्रशिक्षार्थीमा हुनुपर्ने आवश्यक योग्यता :

(१) आधारभूत तालीमको हकमा १८ वर्ष उमेर पुरा भई ३० वर्ष उमेर ननाघेको नेपाली नागरिक । उमेरको हद एकल महिला, अपाङ्ग तथा द्वन्द्व पिडित व्यक्तिको हकमा ४० वर्ष ननाघेको ।

(२) एडभान्स तालीमको हकमा उमेरको हद ५० वर्ष ननाघेको ।

(३) आवश्यक शैक्षिक योग्यता : पाठ्यक्रममा तोकिए बमोजिम हुने गरी कम्तिमा ८ कक्षा देखि १२ कक्षा उत्तिर्ण । तर सिलाई बुनाई; केश कर्तन; शिशु स्याहार; घर निर्माण; काठ, बाँस तथा धातुमा आधारित सामग्रीको निर्माण; प्रशोधन तथा प्याकेजिङ्ग; जस्ता प्रशिक्षणका लागि साधारण लेखपढ गर्ने व्यक्तिलाई तालीममा सहभागि गराउन सकिनेछ ।

१२. छनौट प्रकृया : केन्द्रहरुबाट नियमित रुपमा सञ्चालन हुने तालीममा सहभागिता गराउन तालीम सम्बन्धी विस्तृत विवरण सहित कम्तिमा १५ दिन अघि सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गरी इच्छुक प्रशिक्षार्थीहरुलाई निवेदनका लागि सूचित गरिनेछ । यस्तो सूचना केन्द्रको वेब साइटमा समेत प्रकाशित गरिनेछ । निवेदन अनुसूची ५ बमोजिमको ढाँचामा पेश गर्नु पर्नेछ । छनौटका आधारहरु दफा १३ अनुसारको छनौट समितिले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

१३. प्रशिक्षार्थी छनौट समिति

(अ) भैसेपाटी, ललितपुर केन्द्रको हकमा :

क.	निर्देशक	संयोजक
ख.	सम्बन्धित जिल्लाको उद्योग वाणिज्य संघको प्रतिनिधि	सदस्य
ग.	सम्बन्धित विषयको विज्ञ वा प्रशिक्षक	सदस्य

घ.	सम्बन्धित तालीम कार्यक्रम हेर्ने अधिकृत/कर्मचारी	सदस्य सचिव
(आ) जिल्ला स्थित केन्द्रहरुको हकमा :		
क.	केन्द्र प्रमुख	संयोजक
ख.	सम्बन्धित विषयको विज्ञ प्रतिनिधि	सदस्य
ग.	सम्बन्धित जिल्लाको जिल्ला प्रशासन कार्यालयको प्रतिनिधि	सदस्य
घ.	सम्बन्धित जिल्लाको उद्योग वाणिज्य संघको प्रतिनिधि	सदस्य
च.	सम्बन्धित विषयको प्रशिक्षक कर्मचारी वा तालीम संयोजक	सदस्य सचिव

१४. प्रशिक्षण विधि तथा कार्यतालिका : (१) कुनै सीपमूलक तालीम केन्द्रहरु स्वयंले तालीम स्थल, मेशिन औजार तथा प्रशिक्षक आदि व्यवस्था गरी तालीम सञ्चालन गर्नु भन्दा नजिकको प्रशिक्षण केन्द्र वा मर्मत कार्यशाला (Workshop) मा प्रशिक्षार्थी पठाई कार्यगत (On- the- job) रुपमा तालीम सञ्चालन गर्दा बढी प्रभावकारी हुने देखिएमा त्यस्ता प्रशिक्षण केन्द्र वा मर्मत कार्यशाला (Workshop) सँग सम्भौता गरी तालीम सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।

(२) स्वीकृत पाठ्यक्रम अनुसार सीपमूलक तालीम कार्यक्रममा निम्न विधि प्रयोग गरी तालीम सञ्चालन हुनेछ :

(क) तालीमको विषयवस्तु सम्बन्धी सैद्धान्तिक ज्ञानको लागि व्याख्यान विधि ।

(ख) तालीमको विषयवस्तुको व्यवहारिक ज्ञानको लागि प्रयोगात्मक विधि ।

(ग) अवलोकन ।

(घ) नमूना उत्पादन ।

(ङ) उद्यम व्यवसाय प्रति आकर्षित गर्न, उद्यम व्यवसायको महत्व बारे जानकारी दिन, सफल उद्यम सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने बजार, बिक्रयकला, लेखापालन, बजारीकरण रणनीति आदि बारेमा जानकारी दिन उद्यमशीलता विकास सम्बन्धी ज्ञान ।

(३) तालीममा छनौट भै सहभागी भएका प्रशिक्षार्थी न्यूनतम नब्बे प्रतिशत (९०%) रुजु हाजिर भएको हुनुपर्नेछ । सो अनुसार हाजिर नपुग्ने प्रशिक्षार्थीलाई तालीमबाट हटाइनेछ । यसरी हटेका प्रशिक्षार्थीहरुले खाजा खर्च तथा तालीम सम्पन्न गरेको प्रमाणपत्र पाउने छैनन् ।

- (४) सबै सीपमूलक तालीमको समय दैनिक कम्तिमा छ(६) घण्टा र साप्ताहिक ३४ घण्टाको हुनेछ । तर उद्यमशीलता विकास तालीमको हकमा सो तालीमको लागि स्वीकृत पाठ्यक्रम र कार्यविधि अनुसार हुनेछ ।
- (५) तालीम संचालन गर्ने प्रशिक्षकले मासिक कार्यतालिका (पाठयोजना) बनाई प्रशिक्षार्थीलाई अग्रिम जानकारी गराउनुपर्नेछ । सो को जानकारी अनुगमन गर्ने पदाधिकारी र निकायलाई पनि दिनुपर्नेछ ।
- (६) सार्वजनिक विदा बाहेक अन्य दिनमा कुनै खास आकस्मिक कारण परी तालीम संचालन हुन नसकेमा सो को सट्टा अर्को दिन सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
- (७) सामान्यतया तालीम दिउंसो सञ्चालन गरिनेछ । तर आवश्यकता अनुसार तालीमको प्रकृति हेरी उपयुक्त देखिएमा सम्बन्धित सबैसंग समन्वय गरी अन्य समयमा पनि तालीम सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।
- (८) लामो अवधिको तालीममा कम्तिमा पांच(५) दिन (१५ शेसन) उद्यमशीलता विकास सम्बन्धी कक्षा सञ्चालन गरिनेछ । यसरी दिइने उद्यमशीलता विकास तालीमको विषय (Topic) निर्धारित पाठ्यक्रम अनुसार हुनेछ । त्यसै गरी प्रशिक्षार्थीहरूलाई एक(१) पटक सम्बन्धित सफल उद्यमीसंग साक्षात्कार गराइनेछ ।
- (९) तालीमको विषय हेरी लामो अवधिको तालीमका प्रशिक्षार्थीहरूलाई तालीम अवधि मै एक पटक स्थानीय बजार/उद्योग अवलोकन गराउन सकिनेछ ।
- (१०) तालीमको अन्तिम चरणमा तालीमको विषय हेरी लिखित वा प्रयोगात्मक वा दुवै परीक्षा लिएर तालीमको गुणस्तर मूल्यांकन गरिनेछ । प्रशिक्षकले सो मूल्यांकन गरी प्रतिवेदन सहित पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (११) प्रत्येक तालीम सम्पन्न भएपछि सोको प्रतिवेदन तयार गरिनेछ । आर्थिक वर्ष समाप्त भएपछि मातहतका केन्द्रहरूले भैसेपाटी केन्द्रमा र भैसेपाटी केन्द्रले सबै केन्द्रहरूहरूको समग्र तालीम कार्यक्रमको एकमुष्ठ प्रतिवेदन तयार गरी एक प्रति मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ । प्रतिवेदनको ढाँचा **अनुसूची-७** बमोजिमको हुनेछ ।
- (१२) तालीम सम्पन्न भएपछि सहभागी प्रशिक्षार्थीहरूलाई **अनुसूची-८** अनुसारको ढाँचामा तालीम प्रमाण पत्र दिइनेछ ।
- (१३) विशेष सीप विकास तालीम, **मध्यम** र लामो अवधिको तालीम सम्पन्न भएपछि प्रशिक्षार्थीलाई केन्द्रले सम्बद्ध निकायहरूसंग समन्वय गरी सीप परीक्षणको व्यवस्था मिलाउनु पर्ने छ ।

(१४) कुनै तालीम केन्द्रबाट संचालन गर्नु भन्दा वाह्य सरकारी तथा गैरसरकारी निकाय तथा निजी संघसंस्थाबाट संचालन गर्दा प्रभावकारी हुने भएमा सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली तथा प्रचलित कानूनले तोकेको प्रकृया अनुसार गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद - ७

तालीममा उत्पादित सामानहरूको व्यवस्थापन तथा मूल्यांकन

१५. तालीमबाट उत्पादित सामानको व्यवस्थापन : (१) तालीम कार्यक्रम अन्तरगत उत्पादित सामानहरूको छुट्टै जिन्सी खाता राखी आम्दानी, विक्रि परिमाण र विक्रिबाट प्राप्त रकम राजश्व दाखिला गरेको अभिलेख देखिने गरी जिन्सी व्यवस्थापनको प्रकृया अनुसार दाखिला गर्नुपर्नेछ ।
- (२) तालीमको क्रममा उत्पादित सामानहरूको मूल्यांकन एवं विक्री मूल्य निर्धारण गरी विक्री गरी प्राप्त रकम नेपाल सरकारको सम्बन्धित राजश्व खातामा दाखिला गर्नुपर्नेछ । सामानको मूल्यांकन गर्दा अनुसूची-९ बमोजिमको फाराम अनुसार गर्नुपर्नेछ ।
- (३) उत्पादित सामानहरूको मूल्यांकन गर्नको लागि निम्नानुसारको एक मूल्यांकन समिति रहनेछ

(क) उत्पादित सामानहरूको मूल्यांकन समिति :

(अ) भैसेपाटी, ललितपुर केन्द्र :

(१)	निर्देशक	संयोजक
(२)	कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयको प्रतिनिधि	सदस्य
(३)	आर्थिक प्रशासन शाखाका प्रमुख	सदस्य
(४)	तालीम संयोजक वा प्रशिक्षक	सदस्य सचिव

(आ) जिल्ला स्थित तालीम केन्द्रहरु :

(१)	केन्द्र प्रमुख	संयोजक
(२)	लेखा शाखाको प्रमुख	सदस्य
(३)	कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयको प्रतिनिधि	सदस्य
(४)	उद्योग वाणिज्य संघको प्रतिनिधि	सदस्य
(५)	तालीम संयोजक वा प्रशिक्षक	सदस्य सचिव

१६. तालीमबाट उत्पादित सामानको मूल्यांकन प्रकृया : (१) तालीम सञ्चालनको क्रममा प्रशिक्षार्थीबाट उत्पादित सामानको गुणस्तर राम्रो नहुन सक्ने भै लागतको आधारमा मूल्यांकित

रकम (परलमोल)मा विक्री हुन नसक्ने देखिएमा सो को पुष्ट्याई सहित मूल्यांकन समितिले ठहर गरे बमोजिम परलमूल्यको पच्चिस प्रतिशत (२५%) सम्म मूल्य कम गरी विक्री मूल्य कायम गर्न सकिनेछ ।

- (२) मूल्यांकन गर्दा बस्तु उत्पादन गर्न खरिद भएको कच्चामालको खर्चलाई मात्र आधार मानिनेछ ।
- (३) उत्पादन गरेको मितिले ६ महिनासम्म पनि उत्पादित सामानहरु विक्री हुन नसकेमा मूल्यांकन समितिको सिफारिसमा केन्द्र प्रमुखले शुरु परलमोलमा पुनः पच्चिस प्रतिशत (२५%) सम्म मूल्य कम गरी विक्री मूल्य कायम गरी उत्पादित सामानहरु विक्री गर्न सकिनेछ ।

(उदाहरण : कच्चामाल खरिदको आधारमा एउटा ब्लाउजको परलमोल १००१- हुन आयो । दफा ८.२.१ अनुसार २५ प्रतिशत मूल्य कम गरी विक्री मूल्य रु ७५१- कायम गरियो । विक्री मूल्य ७५१- कायम गरेको ६ महिना सम्म पनि सो ब्लाउज विक्री हुन नसकेमा मूल्यांकन समितिको सिफारिसमा सुरु परल मोल अर्थात रु १००१- मा ५० प्रतिशत कम गरी अर्थात विक्री मूल्य रु ५०१- कायम विक्री गर्न सकिनेछ ।

- (४) तालीमबाट उत्पादित तुरुन्त विग्रन सक्ने बस्तुको मूल्यांकन (costing) नगरी तत्काल लगत कट्टा गर्ने ।
- (५) कार्यालय प्रयोजनका लागि प्रयोग गर्न सकिने सामग्रीहरु (फर्निचर आदि) को हकमा सार्वजनिक पर्वहरुमा, प्रशिक्षण कार्यमा तथा कार्यालय सरसफाई प्रयोजनमा प्रयोग गर्ने र सोको अभिलेख जिन्सी खातामा राख्नुपर्ने छ । कार्यालयमा प्रयोग गर्नुपर्ने खर्च भएर नजाने सामान भए मन्त्रालयको स्वीकृति लिएर प्रयोग गर्ने व्यवस्था मिलाउन सकिनेछ ।

- (६) तालीमबाट उत्पादित अन्य सामानहरु उपदफा (३) बमोजिम शुरु परलमोलमा पचास प्रतिशत (५०%) मूल्य घटाउँदा पनि विक्री वितरण हुन नसकेमा मूल्य घटाएको ६ महिना पश्चात आर्थिक कार्यविधि नियमहरु बमोजिम लिलाम विक्रिको कार्यवाही गर्नुपर्नेछ ।

- (७) उत्पादित सामानहरुको कम गुणस्तर तथा अन्य कारणले उपदफा (१), (३) र (६) बमोजिम परलमोलमा मूल्य घटाउँदा पनि विक्री हुन नसकेमा तालुक निकायको स्वीकृत लिई देहाय बमोजिम गर्नुपर्नेछ :

(क) सिलाइ बुनाई तथा हाते बुनाइ होजियारी, इम्ब्राइडरी तयारी पोशाक जस्ता तालीमबाट उत्पादित सामानहरु मूल्य कम गरेको छ महिनासम्म पनि विक्री हुन नसकेका सामानहरु नेपाल सरकारबाट गठित दैवि प्रकोप उद्धार समितिहरु, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, स्थानीय निकाय (जि.वि.स./न.पा./गा.वि.स.) जस्ता संस्थाहरुबाट मनासिब आधार खुलाई माग भएमा निःशुल्क रुपमा वितरण गर्ने गरी ती संस्थाहरुलाई हस्तान्तरण गर्ने र जिन्सी अभिलेखबाट लगत कट्टा गर्ने । यसको जानकारी तालुक निकायलाई दिनुपर्नेछ ।

(ख) माथिका प्रकृयाबाट उत्पादित सामानहरु एकवर्ष सम्म पनि विक्री वितरण हुन नसकेमा आर्थिक कार्यविधि नियमावली बमोजिम मिनाहा सम्बन्धी कार्यवाही गरी लगत कट्टा गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद - ८

प्रशिक्षकको योग्यता, सूची (Roster) तथा पारिश्रमिक र सुविधा

१७. प्रशिक्षकको व्यवस्था र योग्यता : (१) सामान्यतया २० जना प्रशिक्षार्थीको लागि एकजना प्रशिक्षक रहनेछ । अर्थात प्रशिक्षार्थी र प्रशिक्षकको अनुपात २०:१ रहनेछ ।

(२) सामान्यतया: प्रशिक्षकको व्यवस्था गर्दा देहाय अनुसार गरिनेछ :

(क) उपलब्ध भएसम्म केन्द्रहरुमा कार्यरत प्रशिक्षकलाई नै प्रशिक्षकको रुपमा खटाउनु पर्नेछ ।

(ख) सम्बन्धित विषयको दक्ष प्रशिक्षक केन्द्रहरुमा नभएमा वा थप प्रशिक्षकको व्यवस्था गर्नु पर्ने भएमा भैँसेपाटी, ललितपुर केन्द्रसँग समन्वय राखी केन्द्रहरुमा कार्यरत प्रशिक्षकहरुलाई काजमा भिकाई तालीम सञ्चालन गर्न खटाउन सकिनेछ ।

(ग) खण्ड (ख) बमोजिम दक्ष प्रशिक्षक उपलब्ध नहुने अवस्थामा तालीम संचालन गर्न गराउन देहाय अनुसारको योग्यता भएका स्थानीय बजारमा उपलब्ध विभिन्न विषयका योग्य एवं दक्ष प्रशिक्षकहरुको सूचि आ.व. शुरु हुनुभन्दा अगावै अद्यावधिक गरी राखिनेछ र सोही योग्यता सूचीबाट आवश्यकता अनुसार खटाउने व्यवस्था गरिनेछ ।

सि.न.	शैक्षिक योग्यता वा तालीम वा अनुभव	सेवा शुल्क
१	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट सम्बन्धित विषयमा स्नातक वा कुनै विषयमा स्नातक गरी स्विकृत प्राप्त संस्थाबाट सम्बन्धित विषयमा १ वर्षको तालीम प्राप्त वा कुनै विषयमा स्नातक गरी सम्बन्धित कामको २ वर्षको अनुभव भई सम्बन्धित सीपमा दुई तहको सीप परीक्षण पास भएको ।	नेपाल सरकारको राजपत्रांकित तृतीय श्रेणीको शुरु तलव स्केल ।
२	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट सम्बन्धित विषयमा प्रमाण पत्र वा कुनै विषयमा प्रमाणपत्र तह उत्तिर्ण गरी स्विकृत प्राप्त संस्थाबाट सम्बन्धित विषयमा १ वर्षको तालीम प्राप्त वा प्रमाणपत्र तह उत्तीर्ण गरी सम्बन्धित कामको १ वर्षको अनुभव भई सम्बन्धित सीपमा एक तहको सीप परीक्षण पास भएको	नेपाल सरकारको राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणीको शुरु तलव स्केल ।
३.	मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट सम्बन्धित विषयमा एस.एल.सी.वा एसएलसी गरी स्विकृत प्राप्त संस्थाबाट सम्बन्धित विषयमा एकवर्षको तालीम प्राप्त वा सम्बन्धित कामको १ वर्षको अनुभव भई सम्बन्धित सीपमा एक तहको सीप परीक्षण पास भएको ।	नेपाल सरकारको राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणीको शुरु तलव स्केल ।

४	सम्बन्धित विषयमा कम्तीमा ६ महिनाको तालीम प्राप्त गरी परम्परागत सीप र प्रविधि भई न्यूनतम एक वर्ष अवधिसम्म उद्योग व्यवसाय दर्ता गरी व्यवसाय गरी बसेको अनुभव र सम्बन्धित सीपमा एक तहको सीप परीक्षण पास भएको	नेपाल सरकारको राजपत्र अनंकित द्वितिय श्रेणीको शुरु तलव स्केल ।
---	--	---

(घ) उद्यमशीलता विकास तालीमका लागि प्रशिक्षक सूची (Roster)मा राख्दा पाठ्यक्रममा उल्लेखित सम्बन्धित विषयमा स्नातक उपाधि हासिल गरी प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालीम (TOT) लिइसकेकालाई मात्र राख्नुपर्नेछ ।

१८. प्रशिक्षकको सूची (Roster) निर्माण : (१) केन्द्र र जिल्लास्थित केन्द्रहरूले संचालन गर्ने सीप विकास तालीमको लागि सम्बन्धित विषयको प्रशिक्षक केन्द्र र मातहतमा समेत नभए वा भएपनि तालीमको कारण अर्को स्थानमा गई तालीम दिन नपुग हुने भएमा तालुक निकायको स्वीकृति लिई देहायको आधारमा सूची (Roster)मा रहेका प्रशिक्षक र विज्ञलाई सेवा करारवाट तालीम अवधिको लागि मात्र नियुक्त गर्न सकिनेछ:

(क) छोटो अवधिको तालीमको लागि प्रशिक्षक नियुक्त गर्न पाईने छैन । गर्नु पर्ने अवस्था आएमा आधार र कारण सहित तालुक निकायमा पठाई निर्देशन अनुसार गर्नु पर्ने छ ।

(ख) प्रत्येक केन्द्रले सम्बन्धित विषयको विज्ञ/प्रशिक्षकहरूको सूची (Roster) तयार गर्नुपर्नेछ । यस्तो सूची (Roster) प्रत्येक आ.व. शुरु हुनु भन्दा अगावै अद्यावधिक गराउनु पर्नेछ ।

(ग) सूची (Roster) निर्माण गर्दा भैँसेपाटी, ललितपुर केन्द्रले जिल्लास्थित केन्द्रको लागि समेत राष्ट्रिय स्तरको पत्रिकामा १५ दिनको सार्वजनिक सूचना प्रकाशन गर्नु पर्ने छ ।

(घ) सूचना भैँसेपाटी, ललितपुर केन्द्रको वेब साईटमा राखी जिल्लास्थित केन्द्रमा समेत सम्बन्धित जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला विकास समिति र केन्द्रमा टाँस गर्न पठाउनुपर्नेछ ।

(ङ) जिल्लास्थित केन्द्र समेतले पर्न आएका निवेदन छानविन गरी तोकेका योग्यता पुगेका दरखास्तवाला विज्ञहरूको सूची (Roster) निर्माण गर्नुपर्नेछ ।

(च) नेपाली नागरिक, सम्बन्धित विषयको लागि आवश्यक योग्यता र अनुभव भएको आधारमा योग्य व्यक्तिको सूची (Roster)मा नाम समावेश गरी भैँसेपाटी, ललितपुर केन्द्रको वेब साईटमा सूचनाको म्याद समाप्त भएको १५ दिन भित्र राख्नुपर्नेछ ।

(छ) सूची (Roster)मा नभएको वा नयाँ विषयमा प्रशिक्षक सेवा करारमा लिनुपर्ने भएमा समयमै खण्ड (ख) बमोजिम सूचना गरी सूची (Roster) खडा गरी मात्र लिन सकिनेछ ।

तर समय नभ्याउने मनासिव माफिकको कारण सहित तालुक निकायको स्वीकृति लिई सोभै करारमा लिन सकिनेछ ।

१९. प्रशिक्षकको सेवा शुल्क : (१) सूची (Roster)मा रहेका प्रशिक्षकको सेवा शर्त सम्बन्धी विषयहरु प्रचलित कानून, निर्देशिका र परिपत्रको अधिनमा रही गरेको सम्झौता अनुसार हुनेछ । सेवा शुल्क नेपाल सरकारले सम्बन्धित श्रेणीलाई तोकेको शुरु तलव स्केल बराबर हुनेछ । सम्झौताको ढाँचा अनुसूची-१० बमोजिम हुनेछ ।

(२) एक महिना भन्दा कम समयको छोटो अवधिको तालीमको लागि सूची (Roster)मा भएको प्रशिक्षकहरुलाई करार सेवामा नियुक्ति गर्नुपर्दा माथि उल्लेखित योग्यता, अनुभव तथा आवश्यकता र उपलब्धताको आधारमा सम्बन्धित श्रेणीले पाउने मासिक तलवको प्रति दिन हुन आउने रकममा वार्ताद्वारा ५० प्रतिशतसम्म गरी थप दिन सकिनेछ ।

(३) सूची (Roster)मा रहेको कुनै खास विशेष सीप, दक्षता, योग्यता रहेको व्यक्तिलाई माथि उल्लेखित पारिश्रमिक भन्दा बढी पारिश्रमिक दिने गरी करारमा नियुक्ति गर्नु पर्ने भएमा औचित्य र कारण सहित पेश गरी तालुक निकाय र अर्थ मन्त्रालयबाट स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

परिच्छेद - ९

तालीम खर्च सम्बन्धी व्यवस्था

२०. लागत अनुमान तयार गर्ने : (१) कुनै पनि तालीममा लाग्ने आवश्यक कच्चा पदार्थ, मेशिन औजार र उपकरण आदि स्वीकृत पाठ्यक्रमको मापदण्ड (norms) तथा सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावलीमा भएको व्यवस्था अनुसार लागत अनुमान तयार गरी स्वीकृत गर्नुपर्नेछ । लागत अनुमान गर्ने फाराम अनुसूची-३ मा भएको तालीमको अनुमानित खर्च (लागत अनुमान) विवरण फाराम अनुसार हुनेछ ।

(२) सूची (Roster)मा रहेका योग्य व्यक्तिलाई प्रशिक्षकको रूपमा सेवा करारमा नियुक्त गर्दा भुक्तानी गर्ने सेवा शुल्क, तालीम सञ्चालनको लागि कर्मचारीलाई दैनिक भत्ता पाउने स्थानमा खटाउदा पाउने दैनिक भ्रमण भत्ता, प्रशिक्षार्थीलाई यस निर्देशिका बमोजिम उपलब्ध गराउने सेवा सुविधा, आवश्यक तालीम सामग्री, हल भाडा, तालीम संग सम्बन्धित (मेशिन औजार, फर्निचर, भवन, सवारी साधन जस्ता पूँजगत समानको खरिद बाहेक) सम्पूर्ण खर्च समावेश गरी सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली अनुसार लागत अनुमान तयार गरी स्वीकृत भएपछि मात्र केन्द्र आफूले वा सहभागीतामा वा वाह्य परामर्शमा प्रचलित कानून बमोजिम तालीम संचालन गर्नु पर्नेछ ।

२१. वार्षिक कार्य योजना बनाउनु पर्ने : (१) तालीम कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा सम्बन्धित विषयका तालीममा विगत दुई आ.व.मा भएको वास्तविक प्रतिव्यक्ति खर्च (भवन, फर्निचर जस्ता स्थीर सम्पत्ति बाहेक, तालीमसंग सम्बन्धित प्रत्यक्ष खर्च र अप्रत्यक्ष खर्च छुट्टाछुट्टै देखिने गरी) को आधारमा आगामी आ.व. मा संचालन गरिने तालीम कार्यक्रमको बजेट खर्च प्रस्ताव गर्नुपर्नेछ । यस्तो खर्च र उपलब्धी समेतलाई आधार मानी प्रगति समिक्षा र बजेट कार्यक्रम तर्जुमाको छलफलका समयमा समेत लेखाजोखा गर्नुपर्नेछ ।

(२) सीप विकास तालीमको वार्षिक कार्यक्रम तयार गर्दा आर्थिक कार्यविधि ऐन नियम तथा सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावलीको प्रक्रिया अनुसार तालीमका विषय, लक्ष्य, लाग्ने अवधि, संचालन हुने स्थान, कच्चा पदार्थ, तालीम उपकरण एवं जनशक्ति र केन्द्रमा भएको श्रोत साधन आदि स्पष्ट देखिने गरी वार्षिक खरिद योजना बनाई कार्यक्रम साथ संलग्न राख्नु पर्नेछ । केन्द्रले मातहतका निकायबाट प्रस्तुत भएको कार्यक्रममा उपरोक्त अनुसारको कार्य योजना छ/छैन हेरी नभएको अवस्थामा पुनः माग गरी कार्य योजना सहित मन्त्रालयमा वार्षिक कार्यक्रम पठाउनु पर्नेछ । स्वीकृति पछि बजेटको परिधि भित्र रही केन्द्रहरुले वार्षिक खरिद योजनामा सामान्य परिमार्जन गर्न सक्नेछन् ।

(३) वार्षिक अख्तियारी, बजेट तथा कार्यक्रम स्वीकृत भएपछि सो अनुरूप हुने गरी केन्द्र प्रमुखले खरिद ऐन तथा नियमावलीमा भएको व्यवस्था अनुसार वार्षिक खरिद योजनामा आवश्यक हेरफेर सहित स्वीकृत गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ र सो को जानकारी तालुक निकायमा पठाउनु पर्नेछ ।

२२. खाजा खर्च : (१) यस निर्देशिका बमोजिम छनौट भै तालीममा सहभागी हुने प्रशिक्षार्थीहरुलाई तालीम सम्पन्न भए पछि उपस्थितिको आधारमा खाजा खर्च भुक्तानी दिइनेछ ।

(२) तालीममा सहभागी प्रशिक्षार्थीहरुलाई दैनिक वा मासिक रुपमा अर्थ मन्त्रालयले तोकेको मापदण्डमा नवढ्ने गरी र स्वीकृत बजेटको परिधि भित्र रही लागत अनुमानमा समावेश गरि खाजा खर्च उपलब्ध गराइनेछ तर खाजाको व्यवस्था तालीम केन्द्रबाटै भएकोमा खाजा खर्च दिइने छैन ।

२३. आवासीय तालीम खर्च : (१) महिला आवासीय तालीममा सहभागी हुने प्रशिक्षार्थीलाई खाना, खाजा उपलब्ध गराउँदा जिल्लास्थित राशनको लागत अनुमान स्वीकृत गर्ने समितिले सो आ.व.को लागि तोकेको प्रतिव्यक्ति दररेटमा नवढाई सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावलीको प्रकृया अनुसार उपलब्ध गराउनु पर्ने छ । साथै सरसफाई खर्च वापत प्रतिव्यक्ति मासिक रु. ५०/- र तालीम अवधिभरका लागि भान्से समेतको व्यवस्था गरिनेछ ।

(२) महिला आवासीय तालीममा सहभागी भै सफलतापूर्वक तालीम लिएका प्रशिक्षार्थीहरुलाई बजेटको परिधि र स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार प्राथमिकताका आधारमा तालीम लिएको विषयसंग

सम्बन्धित मेशिन उपकरण (प्रविधि) समेत हस्तान्तरण गरिनेछ । सोको लगत जिन्सी खाताबाट हटाई तालुक निकायमा समेत जानकारी दिनुपर्नेछ साथै सो को अनुगमन समेत गरिनेछ ।

- (३) आन्तरिक मूल्यांकनमा उत्कृष्ट हुने तीन जना प्रशिक्षार्थीहरूलाई क्रमशः तीन, दुई र एक हजार नगद पुरस्कारको समेत व्यवस्था गरिनेछ ।
- (४) तालीममा सहभागीहरूको प्राथमिक उपचारको लागि तत्काल आवश्यक पर्ने औषधी खरिद गरी जिन्सी अभिलेख राखी प्राथमिक उपचार सेवा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
- (५) केन्द्रबाट प्रशिक्षार्थीहरूलाई उपलब्ध गराइएको कच्चा सामग्रीबाट प्रशिक्षार्थीले उत्पादन गरेको एक सेट पोशाक निःशुल्क रूपमा प्रशिक्षार्थीहरूलाई उपलब्ध गराई प्रशिक्षण स्थलमा मैत्रीपूर्ण वातावरण सृजना गरिनेछ ।
- (६) प्रशिक्षार्थीहरूलाई केन्द्रबाट उपलब्ध गराइएको तालीम र प्रविधिको अनुगमन गर्दा प्रशिक्षार्थीहरू स्वरोजगारी वा रोजगारीमा संलग्न नभएको पाइएमा प्रशिक्षार्थी माथि भएको खर्च निजहरूबाट असूल हुने कुराको प्रतिवद्धता प्रशिक्षार्थीहरूबाट दरखास्त लिंदाकै वखत केन्द्रले लिनुपर्नेछ ।

२४. **पारिश्रमिक खर्च** : उद्यमशीलता, अभिमुखिकरण तथा प्रशिक्षक प्रशिक्षण जस्ता सैद्धान्तिक र व्याख्यान विधिबाट प्रशिक्षण दिइने तालीममा सूची (Roster)बाट विज्ञ वा प्रशिक्षक ल्याउनु पर्ने अवस्थामा अर्थ मन्त्रालयबाट तोकेको मापदण्ड भन्दा बढी नहुने गरी पारिश्रमिक दिइनेछ ।

२५. **बैठक भत्ता सम्बन्धी व्यवस्था** : (१) यस निर्देशिकामा व्यवस्था गरिएका समितिहरूको बैठक कार्यालय समय अघि वा पछि वा सार्वजनिक विदाको दिनमा बसी कार्य गरेको अवस्थामा बैठकबाट भएका निर्णयको प्रतिलिपी समेत राखी अर्थ मन्त्रालयबाट तोकेको मापदण्ड र स्वीकृत बजेटको परिधि भित्र रही बैठक भत्ता भुक्तानी गर्न सकिनेछ ।

- (२) यसरी भत्ता भुक्तानी गर्दा बैठकमा वाह्य निकायको प्रतिनिधित्व र सहभागीता अनिवार्य भएको हुनुपर्नेछ ।

२६. **दैनिक भ्रमण भत्ता** : तालीम सञ्चालनको लागि तालीम केन्द्रका कर्मचारीलाई दैनिक भ्रमण खर्च पाउने स्थानमा खटाउँदा दैनिक भ्रमण भत्ता नियमहरू बमोजिम दैनिक भ्रमण भत्ता भुक्तानी गर्नुपर्नेछ । तर सेवा करारमा नियुक्ति गरी काम गराउँदा सम्बन्धित शीर्षकबाट निर्धारित दर बमोजिमको पारिश्रमिक मात्र भुक्तानी दिइनेछ ।

२७. **खरिद प्रकृया** : (१) तालीम सञ्चालनको लागि कच्चापदार्थ, तालीम सामग्री, मेशिनरी खरिद गर्नु पर्दा सम्बन्धित पाठ्यक्रमा उल्लेखित मापदण्ड (norms) समेतलाई आधार मानी सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावली बमोजिम निर्धारित प्रकृया पुरा गरी खरिद गर्नु पर्नेछ ।

(२) आवश्यक परिमाण भन्दा बढी मेशिन, औजार, कच्चा पदार्थ वा तालीम सामग्री खरिद गरि मौज्जात राखिने छैन ।

(३) तालीममा प्रयोग हुने कच्चापदार्थ वा अन्य सामग्रीहरु संभव र उपयुक्त भएसम्म स्वदेशी र स्थानीय नै खरिद गर्नु पर्नेछ ।

२८. तालीमबाट उत्पादित सामानको आम्दानी खर्चको अभिलेख : तालीममा उपलब्ध गराउन खरिद गरिएका सामग्रीहरु, तिनको वितरण र ति सामग्रीबाट उत्पादित मालसामानको लगत लिई छुट्टै जिन्सी खाता राखी आम्दानी, विक्री परिमाण, विक्री रकम र सो रकम राजश्व दाखिला गरेको विवरण समेत देखिने गरी दुरुस्त अभिलेख राख्नु पर्नेछ ।

२९. तालीम हल भाडा खर्च : (१) तालीम सञ्चालनको लागि आवश्यक पर्ने तालीम कक्ष, भवन संभव भए सम्म स्थानीय निकाय वा स्थानीय सहभागीताबाट जुटाउनु पर्नेछ ।

(२) सहभागीतामा उपलब्ध नहुने अवस्थामा नियमनुसार संझौता गरी भाडामा लिई तालीम सञ्चालन गरिनेछ ।

(३) छोटो अवधिको तालीम प्रयोजनमा कोठा घर भाडामा लिदा घरभाडा दररेट निर्धारण समिति (रेन्ट कमिटी) को निर्णय आवश्यक पर्ने छैन तर स्थानीय चलनचल्तीको दरभन्दा बढी नहुने गरी भाडा निर्धारण गरी सम्झौता गर्नुपर्नेछ ।

३०. रकमान्तर : स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार तालीम सञ्चालन गर्दा सम्बन्धित शीर्षकमा बजेट नपुग हुने भएमा र रकमान्तर गर्नको लागि अर्को शीर्षकमा बजेट वचत हुने देखिएमा नियमानुसार बजेट रकमान्तर लागि पुष्ट्याइ सहित मन्त्रालयमा लेखी पठाउनु पर्नेछ । मन्त्रालयबाट स्वीकृत भए अनुसार गर्नुपर्नेछ ।

३१. प्रगति : स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार तालीम सञ्चालन गर्दा भौतिक प्रगति र वित्तीय प्रगति विच तालमेल मिल्ने गरी गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद - १०

सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

३२. सीपमूलक तालीम अनुगमन : (१) सीपमूलक तालीम प्राप्त गर्ने प्रशिक्षार्थीहरुलाई तालीम पश्चात सीप अनुरूपको स्वरोजगारी वा रोजगारी प्राप्त गर्न उत्प्रेरित गर्नु पर्ने केन्द्रहरुको दायित्व हुनेछ ।

(२) भैसेपाटी, ललितपुर केन्द्र तथा जिल्ला स्थित व्यावसायीक तथा सीप विकास तालीम केन्द्रहरुबाट आफुले तालीम दिएका प्रशिक्षार्थीहरुको नियमित अनुगमन गरी आयमूलक कार्यमा लाग्न निरन्तर सहयोग तथा परामर्श उपलब्ध गराइरहनु पर्नेछ ।

(३) प्रशिक्षार्थी अनुगमनको लागि **अनुसूची-११** मा उल्लेखित ढाँचाको फाराम प्रयोग गरिने छ ।

३३. प्रशिक्षार्थी अनुगमन : (१) प्रशिक्षार्थी अनुगमन गर्दा निम्न बुँदाहरुमा विशेष ध्यान दिनुपर्नेछ :

(क) तालीम प्राप्त प्रशिक्षार्थीहरुलाई सीप अनुरूपको व्यवसाय गर्न आवश्यक परामर्श तथा प्राविधिक सेवा उपलब्ध गराउने ।

(ख) सीपमूलक तालीम प्राप्त प्रशिक्षार्थीहरुलाई सीप अनुरूपको स्वरोजगारी अपनाउन तथा थप आय आर्जन बढाउन उद्यमशीलता विकास तालीम प्राप्त गर्न सघाउने ।

(ग) सीप अनुरूपको व्यवसाय सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने बीउ पूँजीको लागि नेपाल सरकारको वार्षिक नीति अनुसार ऋण उपलब्ध गराउने निकायमा कर्जा प्राप्त गर्न सहजीकरण र परामर्श दिने ।

(घ) प्रशिक्षार्थीले सीप अनुरूपको व्यवसाय सञ्चालन गर्न वा थप आय आर्जन गर्न परेको समस्याको पहिचान गरी उपयुक्त परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने ।

(ङ) तालीम प्राप्त गरी सीप अनुरूपको स्वरोजगारी/रोजगारी प्राप्त गर्ने उत्कृष्ट प्रशिक्षार्थीको सूची तयार गरी सो को जानकारी भैसेपाटी, ललितपुर केन्द्रमा समेत उपलब्ध गराउने । उत्कृष्ट प्रशिक्षार्थीको विवरण फाराम **अनुसूची-१२** बमोजिमको हुनेछ । रोजगारी र स्वरोजगार भई उत्कृष्ट हुने प्रशिक्षार्थीलाई पुरस्कृत गर्ने व्यवस्था समेत केन्द्रबाट मिलाइनेछ ।

(च) प्रशिक्षार्थी अनुगमन गर्दा प्रशिक्षार्थीसँग सामान्य भेटघाट तथा उद्यमको सामान्य अवलोकन मात्र नगरी उद्यम/व्यवसायको प्राविधिक तथा व्यवस्थापकीय पक्षको समेत अनुगमन चेक लिष्ट फाराम तयार गरी सुक्ष्म अवलोकन गर्ने ।

(छ) कर्जा लिएको प्रशिक्षार्थी भए सम्बन्धित वित्तीय संस्था सँग समन्वय गरी संयुक्त अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

(ज) कर्जा प्राप्त गर्ने व्यक्तिहरुबाट कर्जाको सदुपयोग भए नभएको हेर्न र कर्जा असुलीको लागि सम्बन्धित वित्तीय संस्था सँग समन्वय गरी परामर्श दिन सकिनेछ ।

(झ) जिल्ला स्थित उद्यम/व्यवसाय संवन्धि सेवा प्रदायकहरुको सहयोग उपलब्ध गराइदिन केन्द्रहरुले सहजकर्ताको भूमिका निर्वाह गर्ने ।

(ज) प्रशिक्षार्थी अनुगमन गर्दा सीप अनुरूपको व्यवसाय गरेको पाइए निजको उद्यम/व्यवसाय प्रवर्द्धनको लागि थप सीप वा उद्यमशीलता तालीम आवश्यक पर्ने देखिएमा त्यसको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउने ।

(ट) उद्योग व्यवसायबाट उत्पादित सामग्री प्रदर्शनीमा प्रशिक्षार्थीलाई सहभागीताका लागि उत्प्रेरित गर्ने ।

३४. **बजार व्यवस्थापनमा सहयोग :** (१) सीप अनुरूपको उद्यम/व्यवसाय गरिरहेका प्रशिक्षार्थीहरूलाई बस्तु/सेवाको बजार विस्तार तथा दिगो बजारीकरणको लागि सूचना उपलब्ध गराइदिनु पर्नेछ ।

(२) प्रशिक्षार्थीबाट उत्पादित बस्तुको प्रवर्द्धनको लागि आयोजना गरिने मेला प्रदर्शनी सहभागी हुन सघाउने ।

(३) उत्पादित बस्तु वा सेवा प्रवर्द्धनको लागि सम्बन्धित सरकारी तथा गैरसरकारी संघ/संस्था सँग आवश्यक समन्वय गरी सहयोग उपलब्ध गराउने ।

(४) बजार/उद्योगको अवलोकन भ्रमणमा आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने ।

(५) उद्योग दर्ता, बौद्धिक सम्पति संरक्षण सम्बन्धमा आवश्यक कानूनी प्रकृयाको सम्बन्धमा परामर्श दिने ।

३५. **प्रभाव मूल्यांकनको व्यवस्था :** (१) केन्द्रहरूबाट संचालित तालीम कार्यक्रमबाट सीप सिकेका व्यक्तिहरूको व्यक्तिगत वस्तुस्थिति समेत भल्कने गरी प्रभाव मूल्यांकन गरी मन्त्रालयले वार्षिक रूपमा प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्नेछ ।

(२) यस्तो मूल्यांकन प्रतिवेदनमा केन्द्रहरूको भौतिक स्थिति, उपलब्ध जनशक्ति, जनशक्तिको कार्यक्षमता र दक्षता, श्रोत साधनको परिचालन र तालीमबाट प्राप्त भएको उपलब्धी तथा त्यसले बेरोजगारी र गरिबी घटाउन पुऱ्याएको योगदान समेत समेटिनु पर्नेछ ।

(३) मूल्यांकन प्रतिवेदनको आधारमा तालीम कार्यक्रमलाई समयानुकूल परिमार्जन गर्न मन्त्रालयले केन्द्रहरूलाई निर्देशन दिनुपर्नेछ ।

परिच्छेद - ११

विविध

३६. **तालीम प्रवर्द्धन समिति सम्बन्धी व्यवस्था :** (१) केन्द्रहरूबाट संचालन हुने व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम प्रवर्द्धन गर्न र तालीम संचालन गर्ने निकायहरू बीच समन्वय कायम गर्न व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम प्रवर्द्धन समिति गठन गरिनेछ ।

(२) भैंसेपाटी, ललितपुर केन्द्रमा देहायअनुसारका व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम प्रवर्द्धन समिति गठन गरिनेछ ।

संयोजक	- कार्यकारी निर्देशक, व्या.तथा सी.वि.ता. केन्द्र
सदस्य	- प्रतिनिधि, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय
सदस्य	- प्रतिनिधि, श्रम विभाग
सदस्य	- प्रतिनिधि, वैदेशिक रोजगार विभाग
सदस्य	- प्रतिनिधि, घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति
सदस्य	- प्रतिनिधि, स्थानीय विकास मन्त्रालय
सदस्य	- प्रतिनिधि, वैदेशिक रोजगार संघ/महासंघ
सदस्य	- आवश्यकता अनुसार अन्य निकायका प्रतिनिधि(तालीम दिने निकायका)
सदस्य सचिव	- तालीम कार्यक्रम हेर्ने अधिकृत

(क) प्रवर्द्धन समितिको बैठकमा आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित विषय विज्ञलाई आमन्त्रित गर्न सकिनेछ ।

(ख) प्रवर्द्धन समितिको बैठक एक वर्षमा कमिमा दुई पटक र आवश्यकतानुसार थप पटक बस्नेछ ।

(ग) प्रवर्द्धन समितिले आफ्नो कार्यविधि आफै निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

(३) भैंसेपाटी, ललितपुर केन्द्रको व्यवसायिक तथा सीप विकास तालीम प्रवर्द्धन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :

(क) गरिबी निवारणको लागि सहायक सिद्ध हुने गरी रोजगारीका अवसरहरु सृजना गर्न आवश्यक नीतिहरुको मन्त्रालयमा सिफारीस गर्ने ।

(ख) रोजगारीका अवसरहरुमा गरिवहरुको पहुँच बढाउन आवश्यक कार्यक्रम तर्जुमा गर्न मार्गदर्शन गर्ने ।

(ग) तालीम कार्यक्रमको प्रभावकारिता अभिवृद्धि तथा एकरूपता कायम गर्न आवश्यक समन्वय गर्ने ।

- (घ) वैदेशिक रोजगारीको लागि आवश्यक र उपयुक्त देखिएका तालीमका विषयहरु र लक्षित समूहको सिफारिस गर्ने ।
 - (ङ) सीपमूलक तथा उद्यमशीलता विकास तालीम सम्बन्धी नीति तयार गर्न मन्त्रालयमा सिफारिस गर्ने ।
 - (च) सीपमूलक तथा उद्यमशीलता विकास तालीम कार्यक्रमको अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण गर्ने गराउने ।
- (४) जिल्ला स्थित केन्द्रहरुमा देहायअनुसारका व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम प्रवर्द्धन समिति गठन गरिनेछ :

जि.वि.स. सभापति वा जि.वि.स. ले तोकेको जि.वि.स. सदस्य	संयोजक
अध्यक्ष, घरेलु तथा साना उद्योग संघ वा उद्योग बाणिज्य संघ	सदस्य
अध्यक्ष, गैर सरकारी संघ वा समन्वय समिति	सदस्य
प्रतिनिधि, कर्जा प्रवाह गर्ने वित्तीय संस्था	सदस्य
प्रमुख, व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्र	सदस्य सचिव

द्रष्टव्यः जिल्ला स्तरमा समान प्रकारका तालीम सञ्चालन गर्ने निकायका प्रमुख वा प्रतिनिधिलाई संयोजकले आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

- (५) जिल्लास्तरीय व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम प्रवर्द्धन समितिको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :
- (क) आयमूलक/सीपमूलक/उद्यमशीलता विकास तालीम कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायहरु बीच समन्वय गर्ने ।
 - (ख) तालीम कार्यक्रमको एकरूपता कायम गर्न तथा तालीम प्रभावकारिता अभिवृद्धिको लागि आवश्यक परामर्श दिने ।
 - (ग) तालीम पश्चात रोजगारी/स्वरोजगारी अपनाउन आवश्यक सहयोगात्मक कार्यहरु गर्ने ।
 - (घ) यस समितिको बैठक एक वर्षमा कम्तिमा दुई पटक बस्नेछ ।

३७. सहभागीतामूलक तालीम कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा विचार गर्नु पर्ने कुराहरु : (१) स्वीकृत कार्यक्रममा सहभागीतामूलक तालीम सम्बन्धी नीति, स्वीकृत कार्यक्रम तथा बजेट र अख्तियारी हेर्ने ।

- (२) सहभागीतामूलक तालीमको लागि माग भएको विषय, संख्या, स्थान लक्षित समूह विद्यमान नीति, स्वीकृत कार्यक्रम, बजेट अख्तियारी अनुरूप छु छैन ? हेर्ने ।
- (३) माग भएको विषयको उपयुक्तता सम्बन्धमा कुनै संभाव्यता अध्ययन, सर्भेक्षण आदि कुनै आधार छु/छैन ? हेर्ने ।
- (४) सहभागीतामूलक तालीम कार्यक्रमको लागि संबद्ध निकायहरुबाट माग भै संभाव्य देखिएमा सम्बन्धित पक्षहरुबाट खर्च व्यहोर्ने एवं तालीम पश्चात प्रशिक्षार्थी अनुगमन गर्ने तथा रोजगारीको लागि सघाउ पुऱ्याउने प्रतिबद्धता तथा सोको कार्य योजना छु/छैन ? हेर्ने ।
- (५) सहभागीतामूलक तालीमको लागि केन्द्रहरुले सार्वजनिक सूचना गर्नुपर्नेछ । सो सूचना अनुसार तालीम माग गर्ने निकायले निम्न कुरा स्पष्ट गरी प्रस्ताव पेश गर्नुपर्नेछ :
- (क) तालीम दिने संस्थाको नाम र ठेगाना र संस्थाको मुख्य उद्देश्यहरु
 - (ख) तालीम विषय छनौटको आधार
 - (ग) तालीमको उद्देश्य
 - (घ) लक्षित वर्ग
 - (ङ) सहभागी संख्या
 - (च) प्रशिक्षार्थी छनौट प्रकृया
 - (छ) तालीम सञ्चालन हुने स्थान
 - (ज) तालीम अवधि
 - (झ) तालीम सञ्चालनमा सघाउ पुऱ्याउने अन्य निकायहरु, त्यसको विद्यमान नियमहरु ।
 - (ञ) अद्यावधिक नवीकरण भएको संस्था दर्ता प्रमाणपत्र, विधान, लेखा परीक्षण प्रतिवेदन, नियमावली/विनियमावली
 - (ट) व्यहोर्ने खर्चको विवरण र श्रोत
 - (ठ) तालीम सञ्चालन तथा समन्वय व्यवस्था
 - (ड) तालीम पश्चात प्रशिक्षार्थीलाई आयमूलक कृयाकलापमा लाग्न गरिने कार्यहरु
 - (ढ) प्रशिक्षार्थी अनुगमन प्रकृया
 - (ण) तालीम सम्बन्धी अनुभव ।

- (त) तालीम पश्चात सीप परीक्षणको व्यवस्था
- (६) केन्द्रबाट निर्धारित पाठ्यक्रम अनुसार तालीम कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ ।
- (७) तालीम सञ्चालन हुने स्थान, तालीम हलको व्यवस्था, तालीमको व्यवस्थापन, तालीम माग गर्ने निकायले नै गर्नु पर्नेछ ।
- (८) तालीम सम्बन्धी देहाय अनुसारको खर्च क कसले के कति व्यहोर्ने हो ? स्पष्ट खुलाई शर्त किटान गरी संभौता गर्नुपर्नेछ :
- (क) मेशिन औजार व्यवस्था
- (ख) कच्चा पदार्थ तथा तालीम सामाग्रीको व्यवस्था
- (ग) प्रशिक्षकहरुको पारिश्रमिक
- (घ) प्रशिक्षार्थीहरुलाई उपलब्ध गराइने अन्य सुविधाहरु
- (ङ) तालीम माग गर्ने संस्थाले प्रशिक्षार्थीबाट कुनै प्रकारको प्रतिवद्धता शुल्क (Commitment Charge) लिने भएमा तालीम प्रयोजनमा सो को के कसरी सदुपयोग हुने हो ? सो सम्बन्धी विवरण ।
३८. पुनः सहभागीतामूलक तालीम प्रदान गर्ने व्यवस्था : विगत वर्षहरुमा सहभागीतामूलक तालीम सञ्चालन गर्ने संस्थाले पुनः तालीमको माग गरेमा विगतमा सञ्चालित तालीम पश्चात रोजगारीको स्थिति, प्रशिक्षार्थी अनुगमनको प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ । सो प्रतिवेदन सन्तोषजनक देखिएमा मात्र उक्त संस्थालाई पुनः तालीम कार्यक्रम प्रदान गर्न सकिनेछ ।
३९. सहभागीतामूलक तालीमबाट उत्पादित सामान सम्बन्धी व्यवस्था : तालीमको लागि आवश्यक पर्ने कच्चापदार्थ तालीम माग गर्ने संस्थाद्वारा बेहोरिएमा तालीमको क्रममा उत्पादित सामानहरु सो निकायले तोकेअनुसार हुनेछ तर केन्द्रले कच्चाभालको खर्च व्यहोर्ने भएमा परिच्छेद-७ अनुसार मूल्यांकन गरी आम्दानी बाँधी बिक्री गरी विक्रीबाट प्राप्त रकम नेपाल सरकारको सम्बन्धित राजश्व खातामा दाखिला गर्नुपर्नेछ ।
४०. सहभागीतामूलक तालीम प्रतिवेदन सम्बन्धी व्यवस्था : तालीम सम्पन्न भएपछि सो को प्रतिवेदन अनुसूची-७ बमोजिम तालीम सञ्चालन गर्ने निकायले पेश गर्नु पर्नेछ ।
४१. सहभागीतामूलक तालीमको प्रमाणपत्र सम्बन्धी व्यवस्था : तालीम सम्पन्न भएपछि प्रशिक्षार्थीलाई दिइने प्रमाणपत्र भैंसेपाटी, ललितपुर केन्द्रबाट स्वीकृत ढाँचा (अनुसूची-८) अनुरूप हुनेछ ।

४२. सहभागीतामूलक तालीम सम्बन्धी अन्य व्यवस्था : (१) जिल्लामा कुनै खास विषयमा तालीमको आवश्यकता देखिएमा केन्द्रहरुको स्वीकृत कार्यक्रम तथा बजेटले नभ्याउने भएमा वा उक्त तालीमको दक्ष प्रशिक्षक, प्रविधि जिल्लामा उपलब्ध हुन नसक्ने भएमा माथी उल्लेखित व्यहोरा खुलाई सम्बन्धित संस्थाबाट प्रस्ताव लिई सो प्रस्ताव मनासिव देखिएमा सहभागीतामूलक तालीम सञ्चालनको लागि सिफारिस सहित भैसेपाटी, ललितपुर केन्द्रमा तालीम माग गर्नु पर्नेछ ।
- (२) यस प्रकारको सहभागीतामूलक तालीममा तालीमको प्रशिक्षक, कच्चा मालसामान पछि फिर्ता प्राप्त हुने गरी स्वीकृत बजेटको परिधि भित्र रही भैसेपाटी, ललितपुर केन्द्रले र मेसीन औजार उपकरण तथा अन्य कच्चा माल सहितका खर्चहरु तालीम माग गर्ने निकायले व्यहोर्नु पर्नेछ ।
४३. प्रशिक्षार्थी छनौट : (१) सहभागीतामूलक सीपमूलक तालीममा प्रशिक्षार्थी छनौट गर्दा केन्द्रबाट निर्धारित लक्षित समूहलाई प्राथमिकतामा राखी छनौट गर्नुपर्नेछ ।
- (२) केन्द्रबाट निर्धारित आवेदन फाराम भराई केन्द्रको प्रतिनिधि राखी संझौतामा राखिएका शर्तको अधिनमा रही प्रशिक्षार्थी छनौट गरिनेछ ।
४४. प्रशिक्षार्थी स्थापन तथा अनुगमन : (१) तालीम सम्पन्न भएपछि सम्बन्धित संस्थाले निर्धारित ढाँचामा प्रशिक्षार्थी अनुगमन गरी पटके र वार्षिक रुपमा प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (२) प्रशिक्षार्थी अनुगमन गर्दा यसै निर्देशिकाको **अनुसूची-११** बमोजिमको अनुगमन फाराम प्रयोग गर्नुपर्नेछ ।
- (३) सहभागीतामूलक तालीम सञ्चालन हुने स्थान, तालीम हलको व्यवस्था, तालीम हलको सुरक्षा तथा सरसफाइ सम्बन्धी व्यवस्था सम्बन्धित संस्थाले मिलाउनु पर्नेछ ।
- (४) केन्द्रसंग गरिने सहभागीतामूलक तालीममा केन्द्रबाट व्यहोरिने खर्च सम्बन्धित जिल्लास्थित केन्द्र मार्फत पठाइनेछ ।
- (५) सहभागीतामूलक तालीमको अनुगमन सम्बन्धित जिल्ला स्थित केन्द्रबाट गर्नुपर्नेछ । तालीम सम्पन्न भएपछि सोको प्रतिवेदन र अनुगमन प्रतिवेदन तयार गरी एक प्रति भैसेपाटी, ललितपुर केन्द्रमा पेश गर्नुपर्नेछ ।
४५. वैदेशिक रोजगार र युवा स्वरोजगार सम्बन्धी विशेष सीप विकास तालीमको लागि विशेष व्यवस्था : (१) भैसेपाटी, ललितपुर केन्द्र तथा जिल्लास्थित केन्द्रहरुले नाफामूलक निजी क्षेत्रसंग प्रतिस्पर्धात्मक रुपमा श्रोत परिचालन गरी संचालन गर्ने विशेष सीप विकास तालीम संचालन सम्बन्धी कार्यविधि आर्थिक कार्यविधि ऐन, नियम, सार्वजनिक खरिद ऐन र नियमावली र प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।

(२) वैदेशिक रोजगार एवं विशेष सीप तालीम सम्बन्धी अन्य व्यवस्था निम्नानुसार हुनेछ :

- (क) वैदेशिक रोजगार एवं विशेष सीप विकास सम्बन्धी तालीमका ट्रेडहरु भैसेपाटी, ललितपुर केन्द्रले तोकेबमोजिम हुनेछ । यसरी ट्रेडहरु तोक्दा वार्षिक रुपमा वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघ, वैदेशिक रोजगार विभागसंग सुझाव र परामर्श लिनुपर्नेछ । तालीम आवश्यकता पहिचान गरी सोही अनुसार विषयको पहिचान र छनौट गर्नुपर्नेछ ।
- (ख) यस्ता तालीमहरु अल्पकालिन, मध्यमकालिन र लामो अवधिका र निःशुल्क हुनेछन् ।
- (ग) तालीम संचालन गर्ने संस्था छनौट गर्दा संस्थागत अनुभव, योग्यता र क्षमता (वित्तीय, भौतिक, प्राविधिक) लाई पनि आधार मान्नु पर्नेछ ।
- (घ) भैसेपाटी, ललितपुर केन्द्र/केन्द्रले उल्लेखित तालीमका विविध पक्षमा नियमित अनुगमन गरी प्रतिवेदनको व्यवस्था गर्नेछ ।
- (ङ) तालीम संचालन गर्ने संस्था छनौट (सेवा खरिद) सम्बन्धी कार्य सार्वजनिक खरिद ऐन र नियममा उल्लेखित व्यवस्था बमोजिम गर्नुपर्नेछ ।
- (च) तालीम संचालन सम्बन्धी अन्य कुरा सम्झौतामा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

४६. कागजात धुल्याउने व्यवस्था : (१) सरकारी कागजात धुल्याउने नियमहरु, २०२७ मा उल्लेख भएको हकमा बाहेक भैसेपाटी, ललितपुर केन्द्र अन्तर्गत विभिन्न शाखामा रहने सरकारी कागजातहरु धुल्याउने अवधि निम्नानुसार हुनेछ :

क्र.सं.	कागजातको किसिम	१वर्षमा धुल्याउने	२ वर्षमा धुल्याउने	३ वर्षमा धुल्याउने	५ वर्षमा धुल्याउने	कहिल्यै नधुल्याउने	कैफियत
१	प्रशिक्षार्थीका आवेदन फारमहरु	√					
२	प्रशिक्षार्थी छनोटसम्बन्धी कागजातहरु	√					
३	संघसंस्थाले पेश गरेका प्रस्ताव फारमहरु		√				
४	संघसंस्था छनोट सम्बन्धी कागजातहरु				√		
५	संघसंस्थाले पेश गरेका प्रतिवेदनहरु		√				

६	निरीक्षण प्रतिवेदनहरु				√		अन्तिम लेखा परीक्षण भएको मितिले
७	प्रगति प्रतिवेदनहरु				√		
८	प्रशिक्षक सेवा करारमा भर्नासम्बन्धी कागजातहरु				√		करार समाप्त भएको मितिले
९	प्रमाण-पत्र वितरण अभिलेख					√	

(२) कागज धुल्याउने प्रक्रिया : (क) सरकारी कागजात धुल्याउने नियमहरु, २०२७ बमोजिम हुनेछ । सरकारी कागजात धुल्याउने नियमहरु, २०२७ मा उल्लेख भएदेखि बाहेकको हकमा कागजको प्रभाव र प्रकृति हेरी कार्यकारी निर्देशकको निर्णयानुसार सरकारी कागजातहरु धुल्याइनेछ ।

(३) उपदफा (१) र (२) मा तोकिए अनुरूप कागजात धुल्याउन सम्बन्धित शाखा प्रमुखले धुल्याउनु पर्ने कागजातको अभिलेख विवरण तयार गर्न लगाई कार्यकारी निर्देशक समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

४७. आचार संहिता बनाई लागू गर्ने : तालीम संचालनलाई व्यवस्थित गर्न आवश्यक पर्ने आचारसंहिता भैसेपाटी, ललितपुर केन्द्रले तयार गरी लागू गर्नुपर्नेछ ।

४८. सामान्य मार्गदर्शन : (१) केन्द्रबाट संचालन हुने तालीम कार्यक्रम देहायका मार्गदर्शनको आधारमा प्रस्तावित र संचालित हुनेछन् :

(क) चालु आवधिक योजनाको उद्देश्य, नीति, रणनीति, लक्ष्य एवं अपेक्षित लाभ तथा सरकारको वार्षिक कार्यक्रम र नीति अनुरूप तालीम कार्यक्रम प्रस्ताव गरी संचालन गरीने छ ।

(ख) विपन्न महिला, दलित, अपाङ्ग, द्वन्द्व पिडित व्यक्ति वा परिवार र सीप नभएका विपन्न युवा तथा सीप र आवश्यक स्रोत साधन समेत नभएका बेरोजगारहरुलाई स्वरोजगार तर्फ उत्प्रेरित गर्न, स्वदेशी र वैदेशिक श्रम बजारको माग अनुसार रोजगारीको लागि सीपयुक्त बनाउने तर्फ तालीम कार्यक्रम निर्देशित हुनेछन् ।

(ग) सरकारी निकाय, गैर सरकारी संघ संस्था, निजी क्षेत्र र अन्य निकायबाट सहज र न्यून लागतमा संचालन भैरहेका तालीम र स्वरोजगार र रोजगारको लागि सम्भाव्य नभएका तालीम संचालन गरिने छैन ।

(घ) स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम र बजेटको परिधि भित्र रहि कार्यक्रम प्रस्ताव र संचालन हुनेछन् ।

(ड) केन्द्रबाट प्रदान गरिने तालीम संख्यात्मक भन्दा रोजगार, स्वरोजगार र वैदेशिक रोजगारीका लागि सीपयुक्त जनशक्ति तयार गर्न गुणात्मक पक्ष तर्फ लक्षित हुनेछ ।

४९. निर्देशिकाको व्याख्या तथा थप व्यवस्था : (१) यो निर्देशिका कार्यान्वयनको सिलसिलामा कुनै द्विविधा पर्न गएमा सो विषयमा मन्त्रालयले निर्णय गरे बमोजिम हुनेछ ।

(२) यो निर्देशिकामा उल्लेख नभएका विषयमा मन्त्रालयको निर्णय र निर्देशन बमोजिम हुनेछ ।

५०. आवश्यक संशोधन र थपघट गर्न सकिने : (१) यो निर्देशिकामा रहेका प्रावधानहरुमा आवश्यक थपघट वा संशोधन गर्नुपरेमा मन्त्रालयबाट संशोधन गर्नुपर्नेछ ।

(२) तालीम कार्यक्रम संचालनका लागि आवश्यक पर्ने अन्य कार्य प्रकृया प्रचलित कानून र यस निर्देशिकाको अधिनमा रहि केन्द्रले बनाई तालुक निकायबाट स्वीकृति लिई लागू गर्न सकिनेछ ।

५१. खारेजी र बचाउ : (१) व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्रको कार्यविधि निर्देशिका, २०६३ खारेज गरिएको छ ।

(२) हालसम्म केन्द्र अन्तर्गत भएका काम कारवाहीहरु यसै निर्देशिका बमोजिम भए गरेका मानिनेछन् ।

अनुसूची १

(दफा (४)को उपदफा (३) को खण्ड(ग)संग सम्बन्धित)

स्थानीय श्रोत र साधनको आधारमा उपयुक्त तालीम कार्यक्रम निर्धारण सर्भेक्षण फारम

(यो प्रश्नावली सम्भाव्य तालीम हुने स्थान र त्यस वरपरको वस्तुस्थितिको अध्ययनको आधारमा तयार गर्नुपर्नेछ ।)

१. साधारण जानकारी

क) जिल्ला सम्भाव्य तालीम हुने

न.पा./गा.वि.स.

ख) तालीमबाट लाभान्वित हुने गा.वि.स./न.पा.

घर परिवार संख्या जनसंख्या

ग) उद्योग/व्यवसाय/रोजगारी प्रवर्द्धनमा सहयोग पुर्याउने सरकारी, गैर सरकारी संघ संस्थाका नाम (बैंक, महिला विकास शाखा, अन्य गैर सरकारी संस्था आदि)

१.

२.

३.

घ) तालीम आवश्यकता अध्ययनसंग सम्बन्धित अन्य निकायद्वारा संचालित कार्यक्रमहरु:

१.

२.

३.

२. स्थानीय श्रोत/साधनको उपलब्धता

क) कच्चा पदार्थ

नामपरिमाणउपलब्ध स्थानहालको प्रयोग परिमाण

१.

२.

३.

ख) विद्युत शक्ति

स्थान र दुरीउपलब्धता

१.

२.

३.

ग) स्थानीय श्रोत साधनको परिचालनमा हाल उपलब्ध सीपयुक्त जनशक्ति

विषय

संख्या

सीप उपयोग (संख्या)

१.

२.

३.

घ) सीप अभिवृद्धि गर्न आवश्यक

विषय

अभिवृद्धि गर्नुपर्ने संख्या

१.

२.

३.

३. बजार संभाव्यता र उपलब्धता

संभाव्य उत्पादन

स्थानीय खपत परिमाण

वाह्य निकासी परिमाण

क)

ख)

ग)

४. स्थानीय आवश्यकता पहिचान

स्थानीय निकाय/गा.वि.स. र अन्य कार्यरत सरकारी गैर सरकारी संघ, संस्थाहरूसँग छलफल गर्दा उक्त स्थानमा उपयुक्त देखिएका तालीमका विषयवस्तुहरु :

क)

ख)

ग)

५. उपरोक्त उल्लेखित विषयवस्तु मध्ये तालीम संचालन गर्न सर्भेक्षण गर्ने अधिकारीले उपयुक्त ठहर गरेको विषयहरु (प्राथमिकताको आधारमा):-

क)

ख)

ग)

घ)

ङ)

च)

६. संस्थागत सहयोग

संस्थाको नाम

सहयोगको किसिम

सहयोगको विवरण

७. सर्भे गर्ने अधिकारीको सुझाव

सर्भे गर्नेको नाम :

पद :

सही :

मिति :

अनुसूची २

(दफा (४)को उपदफा (३) को खण्ड(ग)संग सम्बन्धित)

माग भएको तालीमको सर्भेक्षण फाराम

१. सामान्य जानकारी

- क) जिल्ला संभाव्य तालीम हुने न.पा./गा.वि.स.
- ख) तालीमबाट प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने
गा.वि.स./न.पा.
घर परिवार संख्या
जनसंख्या

२. तालीम माग गर्नाको उद्देश्य

<u>उद्देश्य</u>	<u>संख्या</u>
क) आफैं व्यवसाय संचालन गर्न	
ख) स्थापित उद्योग संचालन गर्न	
ग) रोजगारी प्राप्त गर्न	
घ) परम्परागत सीपको प्रवर्द्धन गर्न	
ड) बचत समयको सदुपयोग गर्न	

३. माग भएको तालीमको विषय र तालीम लिन ईच्छुक संख्या (प्राथमिकताको आधारमा)

<u>तालीमको विषय</u>	<u>तालीम लिन ईच्छुक संख्या</u>
क)	
ख)	
ग)	

४. माग भएको विषयमा हाल उपलब्ध जनशक्ति

<u>क) माग भएको विषय</u>	<u>हाल सीप उपयोग गर्ने संख्या</u>
१.	
२.	
३.	
ख) <u>सीप अभिवृद्धि गर्न आवश्यक विषयहरु</u>	
<u>विषय</u>	<u>संख्या</u>
१.	
२.	

३.

५. स्थानीय आवश्यकता पहिचान

स्थानीय निकाय/गा.वि.स. र अन्य कार्यरत सरकारी गैर सरकारी संघ, संस्थाहरूसँग छलफल गर्दा उक्त स्थानमा उपयुक्त देखिएका तालीमका विषयवस्तुहरु :

क)

ख)

ग)

६. उल्लेखित विषयवस्तु मध्ये तालीम संचालन गर्न सर्भेक्षण गर्ने अधिकारीले उपयुक्त ठहर गरेको तालीमका विषयहरु (प्राथमिकताको आधारमा):-

क)

ख)

ग)

घ)

ड)

च)

७. तालीम/व्यवसाय गर्न विभिन्न संघ, संस्था तथा निकायबाट प्राप्त हुन सक्ने सहयोगहरु

संस्थाको नाम

प्राप्त हुने सहयोगको विवरण

क)

ख)

ग)

८. सर्भेक्षणमा संलग्न अधिकारीको सुझाव

सर्भे गर्नेको नाम :

पद :

सही :

मिति :

(दफा (५)को उपदफा (२) को खण्ड(घ) संग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार

श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय

व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्र

सहभागीतामूलक तालीम सम्बन्धी प्रस्ताव/सम्झौता

|

| | |

| | |

| | |

|

फोन नं. :-

फ्याक्स नं. :-

आर्थिक वर्ष :-

..... विषयको सीपमूलक तालीम कार्यक्रम संचालन सम्बन्धी प्रस्ताव

(प्रस्ताव पेश गर्ने संस्थाको विवरण)

मूल्य रु. २००।-

संस्थाको नाम :-

ठेगाना :-

..... विषयक सीपमूलक तालीम संचालन सम्बन्धी

प्रस्ताव पेश गर्ने संस्थाको विवरण

- १ संस्थाको नाम :-
- २ ठेगाना :-
- ३ फोन नं. :-
- ४ फ्याक्स नं. :-
- ५ अध्यक्षको नाम :-
- ६ स्थायी ठेगाना :-
- ७ दस्तखत :-
- ८ सम्पर्क व्यक्तिको नाम :-
- ९ तालीमको विषय :-
- १० तालीम अवधि :-
- ११ कक्षा संचालन गर्ने समय :-
- १२ प्रशिक्षार्थी संख्या :-

मिति :-

संस्थाको छाप

(नोट: प्रस्तावको प्रत्येक पानामा संस्थाको आधिकारिक व्यक्तिको दस्तखत तथा संस्थाको छाप लागेको हुनुपर्नेछ ।)

प्रस्ताव साथ समावेश भई आउनु पर्ने विवरण

१. संस्था स्थापनाको पृष्ठभूमि, सांगठनिक विकास र विस्तारको लागि भए गरेका क्रियाकलापहरु

२. संस्थाको उद्देश्य

३. संचालन गर्न प्रस्ताव गरिएको

क. तालीमको विषय:

ख. प्रशिक्षार्थी संख्या:

ग. तालीमको समयावधि:

१. महिना/हप्ता:

२. कूल कार्य (दैनिक..... घण्टा/.....दिन./.....हप्ता).....घण्टा

घ. प्रशिक्षकहरु (विषयगत-प्रमाणपत्र, वैयक्तिक विवरण (शैक्षिक योग्यताका प्रतिलिपि संलग्न

गर्नु पर्ने छ) को वैयक्तिक विवरण (नाम) :-

१.

२.

३.

४. संस्थाको आफ्नै भौतिक पूर्वाधारको विवरण:

क. भवन या भाडाको घर (खुलाउने):-

ख. कक्षा कोठा (साइज खुलाउने):-

ग. फर्निचर (टेबुल, कुर्सी) (संख्या खुलाउने):-

घ. प्रयोगात्मक कक्षा/कोठा (साइज खुलाउने):-

ड. अन्य सान्दर्भिक विवरण (भए खुलाउने):-

५. संचालन गर्न प्रस्ताव गरिएको तालीमको उद्देश्य:
६. तालीमबाट लाभान्वित हुने क्षेत्र, वर्ग र प्राप्त हुने अपेक्षित उपलब्धिहरु:-
७. प्रस्तावित तालीमको कूल खर्च विवरण (संलग्न नमूना विवरण भरी समावेश गर्ने):-

(दफा २० को उपदफा १ संग समेत सम्बन्धित)

प्रस्तावित तालीमको अनुमानित खर्च (लागत अनुमान) विवरण

सि. नं.	विवरण	दर	परिमाण	कूल खर्च रु.	कूल खर्च मध्ये	
					केन्द्रहरुबाट व्यहोर्ने रु.	संस्थागत (संस्थाले व्यहोर्ने खर्च) सहभागीता रकम रु.
१.	प्रशिक्षकको पारिश्रमिक					
२.	प्रशिक्षण सामग्री खर्च <u>सामग्रीहरु (विवरण</u>					
३.	मेशिनरी औजार भए (मर्मत संभार खर्च):					
४.	संस्थाको आफ्नो प्रशासनिक खर्च: क) स्टेशनरी ख) विजुली ग) टेलिफोन, फ्याक्स घ) इन्धन ड) घर/कोठा भाडा				× × × × ×	
५.	सूचना प्रकाशन एवं प्रशिक्षार्थी छनौट खर्च: क)सूचना प्रकाशन खर्च (राष्ट्रिय तथा स्थानीय स्तरको पत्रिकामा प्रकाशित गर्ने भए) ख)प्रशिक्षार्थी छनौट खर्च					
६.	यातायात (भ्रमण एवं सम्पर्क) खर्च रु.					
७.	कार्यक्रम उद्घाटन, प्रमाणपत्र निर्माण/ कार्यक्रम खर्च र प्रमाण पत्र वितरण				×	
८.	प्रतिवेदन निर्माण खर्च :					
	जम्मा:					

तयार गर्ने

जाँच/पेश गर्ने

स्वीकृत गर्ने

८. प्रशिक्षण विषयवस्तु : (प्रशिक्षण अवधिभर कुन कुन विषयमा प्रशिक्षण दिने हो । विषयवस्तु, पाठ्यक्रम (सैद्धान्तिक, व्यावहारिक), प्रशिक्षण विधि, मूल्याङ्कन पद्धती, समयभार, माथि सि.नं. ३ को ग (१) र (२) मा उल्लेखित आधारलाई समावेश गरी तयार गरी पेश गर्ने)
९. प्रस्तुत प्रस्तावित तालीमको विषयमा यस अघि तालीम दिएको भए तालीमको विषय, संख्या र संचालन गरेको समयावधि खुलाउने ।
१०. रोजगारीको स्थिति: यस अघि संस्थाबाट तालीम लिई गएका प्रशिक्षार्थीहरूले रोजगारी (वैतनिक, स्वरोजगारी वा वैदेशिक रोजगारी) प्राप्त गरेको भए सो को संख्यागत विवरण
११. प्रस्तावित तालीममा रोजगारीको योजना: प्रस्तावित तालीम समापन पश्चात प्रशिक्षार्थीहरूलाई उपलब्ध हुने रोजगारी (वैतनिक, स्वरोजगार वा वैदेशिक) को लागि संस्थाको प्रतिवद्धता, संभाव्यता र क्षेत्र उल्लेख गर्ने ।
१२. संस्थाको व्यवस्थापकीय एवं आर्थिक क्षमता
- क) व्यवस्थापकीय क्षमता (संस्थाको विधान, सांगठनिक संरचना, संस्थाका सदस्यहरूको विवरण, कर्मचारीहरू (भए) को वैयक्तिक विवरण र सांगठनिक चार्ट समावेश, उल्लेख गर्ने)
- ख) गत आ.व.को आर्थिक गतिविधिको आधिकारिक लेखा परीक्षण गरिएको प्रमाणित कागजात समावेश गर्ने ।

अनुसूची ४

(दफा (६)को उपदफा (४) को खण्ड(भ)संग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार
श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय
व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्र
तालीमका विषयहरु

क्र.सं.	तालीमका क्षेत्र	विषयहरु
१	निर्माण क्षेत्र	मेसन, स्काफोल्डिङ्ग, सटरिङ्ग कार्पेन्ट्री, स्टिल फिक्स्चर,
२	कृषि क्षेत्र	पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता, कृषि कार्यकर्ता, तरकारी खेती, नगदे वाली, कृषिजन्य पदार्थको प्रशोधन, खाद्य सामग्री उत्पादन, च्याउ खेती, मौरी पालन, बंगुर पालन, कुखुरा पालन, जडिबुटि खेती, जडिबुटि प्रशोधन, अल्लो प्रशोधन, हाते कागज निर्माण
३	सेवा क्षेत्र	प्लम्बिङ्ग, विद्युत जडान, अटोमेकानिक्स, मोटरसाईकल मर्मत, ब्यूटी पार्लर, सेक्युरिटी गार्ड, ड्राईभिङ्ग, केयर गिभर, जनरल मेकानिक्स, वेल्डिङ्ग, पम्पसेट मेकानिक्स, इलेक्ट्रोनिक्स मर्मत (मोवाइल, टि.भि. आदि), कम्प्यूटर, इन्भर्टर निर्माण, मर्मत, सेक्रेटरी
४	कला क्षेत्र	थाङ्का, मूर्तिकला, वेतवांस, मिथिला पेन्टिङ्ग, वुड कार्भिङ्ग, स्टोन कार्भिङ्ग, छ्वाली कला, कपडामा जरी भर्ने र पेन्टिङ्ग गर्ने, माला, थैली, पर्स बनाउने, पेन्टिङ्ग, फोटो फ्रेम लेमिनेशन, पोते माला, सजावटका सामान उत्पादन गर्ने
५	पर्यटन क्षेत्र	कुक, वेटर/वेट्रेस, हाउस किपिङ्ग, केयर गिभर, हाउस मेड, बारमैन, सेल्स पर्सन, फ्रन्ट अफिस मेनेजमेन्ट
६	होजियारी तथा तयारी पोशाक	सिलाई कटाई, ढाका बुनाई, गार्मेन्ट्स, गलैँचा, राडी पाखी बुनाई, इम्ब्रोईडरी, फेशन डिजाइन, बक्रम बनाउने
७	खाद्य सामग्री प्रशोधन	कुकिज, पाउरोटी, जुस, बिस्कुट, अचार, सस बनाउने
८	अन्य क्षेत्र	मैनवर्ती, अगरवर्ती, खाम बनाउने, ब्रिकेट निर्माण, प्लाष्टिक मोल्डिङ्ग, बुक बाइण्डिङ्ग

नोट:- समयक्रम र प्रविधि अनुकूल बजार मागमा आधारित तालीमका विषयहरुलाई कार्यक्रम तर्जुमा गर्दै औचित्य सहित केन्द्रहरुको सिफारिसमा भैंसेपाटी, ललितपुर केन्द्रले अनुसूचीमा समावेश गर्न सकिनेछ ।
परिच्छेद ३ र ५ का आधारमा तालीमका विषय अद्यावधिक गर्दै जानुपर्नेछ ।

अनुसूची ५

(दफा (१२)को उपदफा (१) को खण्ड(ख)संग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार

श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय

व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्र

तालीम आवेदन फाराम

रु. १० को
टिकट

श्री

..... ।

महोदय,

त्यस केन्द्रबाट मिति मा प्रकाशित सूचना अनुसार सञ्चालन गरिने
..... विषयको सीपमूलक/उद्यमशीलता विकास तालीममा सरिक हुने इच्छा भएकोले
निम्नानुसार व्यक्तिगत विवरण भरी नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी, पहिचान पत्रको प्रतिलिपी र
..... उत्तिर्णको शैक्षिक योग्यताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी सहित यो निवेदन पेश गरेकी/गरेको
छु ।

१. निवेदनको नाम, थर :

२. निवेदकको ठेगाना :

(क) स्थायी ठेगाना :

(ख) अस्थायी ठेगाना :

(ग) संपर्क टेलिफोन नं.

(घ) ईमेल :

३. उमेर :वर्ष

४. लिङ्ग : पुरुष / महिला

५. वैवाहिक स्थिति : विवाहित/अविवाहित/एकल

६. शैक्षिक योग्यता :

७. परिवारको किसिम र संख्या : एकल/संयुक्त, जना

८. हालको पेशा :
९. परिवारको आय आर्जनको मुख्य श्रोत :
१०. पारिवारिक स्वामित्वमा रहेको जग्गा र ठेगाना :
११. परिवारको अन्दाजी वार्षिक आम्दानी रु
१२. यस भन्दा अघि कुनै तालीम लिनु भएको छ ☐ छैन ☐

यस अघि तालीम लिएको भए,

- तालीमको विषय:
- तालीमको अवधि :
- तालीम लिएको मिति : :
- तालीम दिने संस्था : :
- प्राप्त तालीमको उपयोग स्थिति : :
- स्वरोजगारी :
- रोजगारी ज्याला रोजगारी :
- घरायसी प्रयोजनमा सिमित :
- सदुपयोग छैन । :

१३. तालीम बिना कुनै सीप जानेको भए सो सीपको व्यावसायिक उपयोग भएको छ ? उपयोग भएको भए सो को अवस्था :

- स्वरोजगारी
- ज्याला रोजगारी
- घरायसी प्रयोजनमा उपयोग
- व्यवसायिक उपयोग छैन ।

१४. यो तालीम लिन चाहनुको कारण :

तालीम पश्चात सीप अनुरूपको उद्यम/व्यवसाय गर्ने दृढ निश्चय गरेको छु ।

आवेदकको सही

मिति

अनुसुची ६
(दफा (१२)को उपदफा (४) को खण्ड (ड) संग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार
श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय
व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्र
प्रशिक्षार्थी छनौट मूल्यांकन फाराम
(अन्तरवार्ता प्रयोजनको लागि)

विषय :

आवश्यक संख्या :

मिति :

क्र.स	आवेदकको नामथर	ठेगाना	पारीवारिक पृष्ठभूमी र आयस्तर (१०)	व्यवसायिक व्यक्तित्व (२०)	व्यवसायिक सिप उपयोगितास्तर (२०)	प्रतिबद्धता स्तर (२०)	उद्यमशीलता लक्षण (२०)	लक्षित समूह पहिचान (१०)	कूल प्राप्तांक (१००)

अन्तरवार्ताकारको नाम :

दस्तखत :

मिति :

अनुसूची ७
(दफा (१४)को उपदफा (११) र दफा(४०)संग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार
श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय
व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्र
तालीम सम्पन्न प्रतिवेदन

१. तालीमको विषय :
२. तालीमको उद्देश्य :
३. तालीम सञ्चालित स्थान :
४. तालीमको अवधि :
५. तालीम सञ्चालित मितिदेखि..... सम्म
६. तालीम सञ्चालनमा सम्बद्ध निकायहरु :
७. प्रशिक्षकको नाम र ठेगाना :
८. तालीम प्रकृया :
९. सहभागीहरुको विवरण :

क्र. सं.	नाम र ठेगाना	उमेर	लिंग		शैक्षिक योग्यता	हाजिरी दिन	संपर्क फान नं.	कैफियत
			महिला	पुरुष				

१०. उपलब्धिहरु :
११. तालीमबाट उत्पादित सामानको विवरण र अवस्था :
१२. प्रशिक्षकबाट सहभागीहरुको मूल्यांकन :
१३. तालीम खर्च संबन्धि विवरण :
१४. तालीमको क्रममा सृजित मुद्दाहरु
१५. तालीम मूल्यांकन
१६. सुधारका सुझावहरु (कार्य योजना सहित) :

अनुसूची ८

(दफा (१४)को उपदफा (१२) संग सम्बन्धित)

प्रमाणपत्रका नमूनाहरु

परिशिष्ट (Annex)

- क) आधारभूत तालीम प्रमाणपत्र
- ख) सहभागीतामूलक तालीम प्रमाणपत्र
- ग) अपग्रेडिङ्ग तालीम प्रमाणपत्र
- घ) उच्चमशीलता विकास प्रमाणपत्र
- ङ) वै.रो. तथा युवा स्वरोजगार सम्बन्धी विशेष सीप विकास तालीम प्रमाणपत्र
- च) महिला आवासीय तालीम प्रमाणपत्र

अनुसूची ९

(दफा (१५)को उपदफा (२) संग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार

श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय

व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्र

उत्पादित सामानको मूल्यांकन फाराम

तालीमको विषय :

तालीम सञ्चालन भएको स्थान :

तालीम सञ्चालन मिति :

तयारी बस्तुको परिमाण :

सि.नं.	कच्चा पदार्थको विवरण					उत्पादित सामानको विवरण				कायम मूल्य
	नाम	इकाई	परिमाण	परल मूल्य	कच्चा पदार्थको जम्मा मूल्य	नाम	इकाई	परिमाण	परल मूल्य	
जम्मा										

- उत्पादित सामानको परल मूल्य गणना गर्दा समावेश गर्न सकिने कुराहरु :

- कच्चा पदार्थको मूल्य
- ढुवानी मूल्य
- उत्पादन गर्न लागेको श्रमको मूल्य (गणना संभव भए):
 - दिन×जना×दैनिक ज्याला
 - तयारी कपडाको प्रचलित ज्याला
- भण्डारण गर्दा लागेको मूल्य

प्रशिक्षण केन्द्रको राय :

मूल्यांकन समितिको ठहर

मूल्यांकन समितिको

मिति :

सदस्य

सदस्य

संयोजक

अनुसूची १०

(दफा (१९)को उपदफा (१) संग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार

श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय

व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्र

करार सेवामा प्रशिक्षक नियुक्ति गर्दाको सम्झौता पत्र

यस व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्र द्वारा सञ्चालन हुने विषयको तालीम कार्यक्रम सञ्चालन गर्न प्रशिक्षकको रूपमा कार्य गर्ने गरी दैनिक/मासिक सेवा शुल्कमा काम गर्ने गराउने सम्बन्धमा निम्नानुसार शर्तको अधिनमा रही कार्य गर्न आज मिति २०६..... साल गते रोज..... मा यो सेवा करार सम्झौता गरिएको छ ।

१. प्रशिक्षकको व्यक्तिगत विवरण

(क) नाम थर :

(ख) ठेगाना :

स्थायी

अस्थायी :

(ग) उमेर : वर्ष

(घ) लिङ्ग : महिला/पुरुष

ड) नागरिकता :

(च) वैवाहिक स्थिति : विवाहित/अविवाहित/एकल

२. प्रशिक्षकले गर्नु पर्ने मुख्य कार्यहरु :

क)

ख)

ग)

३. काम गर्नु पर्ने स्थान :
४. तालीम सुरु हुने मिति र समय :
५. दैनिक/मासिक पारीश्रमिक रु.....अक्षरूपी
६. अन्य सुविधा
७. विदाको सहूलियत :
८. प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्ने / नपर्ने
९. अन्य शर्तहरू :

उल्लेखित शर्तमा कार्य गर्न इच्छुक प्रशिक्षकको

दस्तखत :

नाम :

मिति :

केन्द्रको तर्फबाट

दस्तखत :

नाम :

मिति :

अनुसूची ११

(दफा (३२)को उपदफा (३) र दफा (४४) को उपदफा(२)संग सम्बन्धित)

व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्र

प्रशिक्षार्थी अनुगमन फाराम

१. प्रशिक्षार्थीको नाम र ठेगाना :
२. संपर्क व्यक्ति /टेलिफोन नं.:
३. तालीम सम्पन्न भएको मिति र स्थान :
४. तालीमको प्रकार : नियमित /विशेष/सहभागीतामूलक
५. सहभागीतामूलक तालीम भए सम्बन्धित संस्थाको नाम र ठेगाना

६. तालीमको उपयोगितास्तर

- क) स्वरोजगारीमा संलग्न (संख्या) :
- ख) ज्याला रोजगारी प्राप्ति : स्वदेश/विदेश
- ग) अन्दाजी मासिक आम्दानी रु.
- घ) घरायसी प्रयोजनमा सिमित
- ड.) व्यावसायिक उपयोग हुन सकेको छैन ।

७. स्वरोजगारीमा संलग्न भए

- उद्यम/व्यवसायको नाम र ठेगाना :
- उद्यम/ व्यवसायबाट हुने अन्दाजी मासिक आम्दानी रु
- उद्यम/व्यवसाय दर्ता छ, छैन ?
- रोजगारी संख्या
- लगानी (अन्दाजी) रु

८. सीप अनुरूपको उद्यम/व्यवसाय नगरेको भए सो को मुख्य कारणहरु

- क) सीप नपुग
- ख) बजार व्यवस्थापन संबन्धि ज्ञानको कमी
- ग) कम गुणस्तर तालीम

घ) पुंजीको अभाव

ड) पारिवारिक असहयोग

च) पेशा परिवर्तन

छ) अन्य :

९. सीप अनुरूपको व्यवसाय गर्न कर्जा लिएको भए :

क) कर्जा प्रवाह गर्ने वित्तीय संस्थाको नाम र ठेगाना

ख) कर्जा रकम : रु

ग) कर्जा लिएको मिति :

घ) कर्जा मध्ये सांवा/व्याज भुक्तान भए नभएको रकम रु

१०. सीप अनुरूप उद्यम/व्यवसाय सञ्चालनमा देखिएका मुख्य समस्याहरु

क)

ख)

ग)

११. प्रशिक्षार्थीको अपेक्षा तथा सुझाव :

क)

ख)

१२. अन्य

१३. अनुगमन कर्ताको भनाइ

क)

ख)

ग)

सम्बन्धित प्रशिक्षार्थीको

सहि

नाम :

दर्जा

मिति :

अनुगमन गर्नेको

सहि

नाम:

दर्जा

मिति :

अनुसूची १२

(दफा (३३)को उपदफा (१) को खण्ड(ड)संग सम्बन्धित)

व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्र

उत्कृष्ट प्रशिक्षार्थीको व्यक्तिगत विवरण

क्र.स.	प्रशिक्षार्थीको नाम थर	ठेगाना	तालीमको विषय	तालीम लिएको वर्ष	स्वरोजगारी/ ज्यालारोजगारी	मासिक आम्दानी	स्वरोजगारी भए			कर्जा लिएको भए	
							व्यवसायको नाम ठेगाना	दर्ता छ?	रोजगारी संख्या	बैंकको नाम	रकम

अन्य आवश्यक विवरणहरु :

मिति २०६८।८।२५ गते श्रम तथा यातायात व्यवस्था मन्त्रालयका श्रीमान् सचिवज्यू डा. रामहरि अर्यालको अध्यक्षतामा बसेको नियमित स्टाफ बैठकमा व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्र तालीम संचालन निर्देशिका परिमार्जन/निर्माण गर्न व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्रका कार्यकारी निर्देशकको अध्यक्षतामा गठित ३ सदस्यीय समितिका पदाधिकारी सहित निर्देशिका तयारीमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नुहुने पदाधिकारीहरु :

निर्देशिका तयारीमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नुहुने पदाधिकारीहरु

श्री कुमार वेलवासे	-	मन्त्री, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय
श्री सोमलाल सुवेदी	-	सचिव, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय
डा. रामहरि अर्याल	-	पूर्व सचिव, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय
श्री वुद्धि बहादुर खड्का	-	सहसचिव, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय
श्री विनोद के.सी.	-	सहसचिव, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय
श्री सुदर्शन प्रसाद ढकाल	-	सहसचिव (तत्कालिन कार्यकारी निर्देशक, व्या.तथा सी.वि.ता.के., भैँसेपाटी)
श्री दिवश आचार्य	-	उपसचिव, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय
श्री नविन कुमार पोखरेल	-	वरिष्ठ कारखाना निरीक्षक, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय
श्री कृष्ण दवाडी	-	उपसचिव, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय
श्री धर्मराज कुईकेल	-	उपसचिव (कानून) (तत्कालिन उपसचिव, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय)
श्री खिमानन्द भुषाल	-	उपसचिव (कानून), श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय
श्री बद्रीनाथ कोइराला	-	उपसचिव, राष्ट्रिय योजना आयोग
श्री शिवादेवी दाहाल	-	उपसचिव, अर्थ मन्त्रालय

निर्देशिका मस्यौदा समिति

श्री अम्बिका प्रसाद अधिकारी	-	नि.कार्यकारी निर्देशक, व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्र
श्री त्रिभुवन खनाल	-	लेखा अधिकृत, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय
श्री विजयालक्ष्मी वैद्य	-	अर्थशास्त्री, व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्र

सहयोगी कर्मचारी

श्री सुबन दवाडी	-	कम्प्यूटर अपरेटर, व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्र
-----------------	---	--

कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र

नेपाल सरकार
श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय

व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्र

फोटो

प्रमाण-पत्र

व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्र, तथाको सहकार्यमा
आ.व..... को पहिलो/दोस्रो सत्रमा सञ्चालित महिने विषयक तालीममा स्थायी ठेगाना
.....वस्ने श्री/श्रीमतीका छोरा/छोरी/
श्री/श्रीमती/सुश्री..... ले तालीममा सहभागी भई सफलतापूर्वक सीप सिक्नु भएकोले स-धन्यवाद सहित यो प्रमाण-
पत्र प्रदान गरिएको छ ।

Government of Nepal
Ministry of Labour and Employment

Vocational and Skill Development Training Center

CERTIFICATE

This certificate is awarded to Mr/Ms. son/daughter/wife of Mr./Ms. permanent resident
of for successful completion of months training programme and acquiring skills on
.....course held in the 1st /2nd session of F.Y... ..

This training programme is jointly conducted by Vocational and Skill Development Training Center,, Government of Nepal
and.....

.....
प्रशिक्षक
Instructor

.....
संस्था प्रमुख
Institution's Chief

.....
तालीम अधिकृत
Training Officer

.....
कार्यकारी निर्देशक/केन्द्र प्रमुख
Executive Director/Center Chief

Date:-

कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र

नेपाल सरकार
श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय
व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्र
भैँसेपाटी, ललितपुर

फोटो

प्रमाण-पत्र

व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्रको आ.व..... को पहिलो/दोस्रो सत्रमा सञ्चालित महिने
..... विषयक तालीममा स्थायी ठेगाना बस्ने
श्री/श्रीमती का छोरा/छोरी/श्री/श्रीमती/सुश्री.....
ले तालीममा सहभागी भई सफलतापूर्वक सीप सिक्नु भएकोले स-धन्यवाद सहित यो प्रमाण-पत्र प्रदान गरिएको छ ।

Government of Nepal
Ministry of Labour and Employment
Vocational and Skill Development Training Center
Bhainsepati, Lalitpur

CERTIFICATE

This certificate is awarded to Mr/Ms. son/daughter/wife of Mr./Ms. permanent resident
of on his/her successful completion of months training programme and acquiring skills on
.....course held in the 1st /2nd session of F.Y... ..

This training programme is conducted by Vocational and Skill Development Training Center,, Government of Nepal.

.....
प्रशिक्षक
Instructor

.....
तालीम अधिकृत
Training Officer

.....
कार्यकारी निर्देशक
Executive Director

Date:-

कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र

नेपाल सरकार
श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय
व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्र

फोटो

प्रमाण-पत्र

व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्रबाट मिति देखि सञ्चालित महिने कूल घण्टाको विषयको
सीप अभिवृद्धि प्रशिक्षणमा अञ्चल जिल्ला म.न.पा./उ.म.न.पा./न.पा./गा.वि.स.
वडा नं. बस्ने श्री को छोरा/छोरी/श्रीमती/श्री/सुश्री सहभागी
हुनु भई तालीममा सहभागी भई सफलतापूर्वक सीप सिक्नु भएकोले स-धन्यवाद सहित यो प्रमाण-पत्र प्रदान गरिएको छ ।

Government of Nepal
Ministry of Labour and Employment
Vocational and Skill Development Training Center

CERTIFICATE

This certificate is awarded to Mr/Ms. son/daughter/wife of Mr./Mrs.
permanent resident of on his/her successful completion of months credit hours **Upgrading
Training Programme** and acquiring skills on course.

.....
प्रशिक्षक
Instructor

.....
तालीम अधिकृत/तालीम संयोजक
Training Officer/Programme Co-ordinator

.....
कार्यकारी निर्देशक/केन्द्र प्रमुख
Executive Director/Center Chief

Date:-

कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र

नेपाल सरकार
श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय
व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्र

फोटो

प्रमाण-पत्र

व्यावसायिक तथा सीप विकास तालीम केन्द्र, द्वारा मिति देखि सम्म सञ्चालित दिने
उद्यमशीलता विकास सम्बन्धी तालीममा अञ्चल जिल्ला
म.न.पा./उ.म.न.पा./न.पा./गा.वि.स. वडा नं. बस्ने श्री तथा श्रीमती
..... का छोरा/छोरी/श्रीमती/ श्री/सुश्री सहभागी हुनु भई सफलतापूर्वक तालीम
सम्पन्न गर्नु भएकोले स-धन्यवाद सहित यो प्रमाण-पत्र प्रदान गरिएको छ।

Government of Nepal
Ministry of Labour and Employment
Vocational and Skill Development Training Center

CERTIFICATE

This certificate is awarded to Ms. son/daughter/wife of Mr. & Mrs.
resident of ward no..... Metropolitan city/Sub Metropolitan city/Municipality/V.D.C. District Zone on
his/her successful completion of days training programme on Entrepreneurship Development Course from to

.....
कार्यक्रम संयोजक
Programme Co-ordinator

.....
कार्यकारी निर्देशक/केन्द्र प्रमुख
Executive Director/Center Chief

Date:-

नेपाल सरकार
श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय

व्यावसायिक तथा सीप विकास तालिम केन्द्र

कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र

फोटो

प्रमाण-पत्र

यस केन्द्रद्वारा आ.व..... को पहिलो/दोस्रो सत्रमा सञ्चालित ६ महिने आवासीय महिला सीप विकास तालिममा बस्ने श्री..... तथा श्रीमती को छोरी/श्रीमती/सुश्री सहभागी भई सफलतापूर्वक सीप सिक्नु भएकोले स-धन्यवाद सहित यो प्रमाण-पत्र प्रदान गरिएको छ । छात्रावासमा बस्दा निजको आचरण तथा व्यवहार अनुशासनपूर्ण रहेको थियो ।

Government of Nepal
Ministry of Labour and Employment

Vocational and Skill Development Training Center

CERTIFICATE

This certificate is awarded to Ms. daughter of Mr. & Mrs. permanent resident of on her successful completion of 6 months training programme and acquiring skills on Women Residential Skill Development Training Course held in the 1st /2nd session of F.Y... During the stay in this hostel, her character and behaviour was found good.

.....
प्रशिक्षक
Instructor

.....
कार्यक्रम संयोजक/वार्डेन
Programme Coordinator/Warden

.....
कार्यकारी निर्देशक/केन्द्र प्रमुख
Executive Director/Center Chief

मिति :
Date :

नेपाल सरकार
श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय

व्यावसायिक तथा सीप विकास तालिम केन्द्र

कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र

फोटो

प्रमाण-पत्र

नेपाल सरकार व्यावसायिक तथा सीप विकास तालिम केन्द्र,को वित्तीय सहयोग तथा सहकार्यमा यस
(संस्थाको नाम) द्वारा मा मिति देखि सम्म
संचालित दिने/हप्ते/महिने (कूल घण्टा) विषयक तालिममा बस्ने
श्री/श्रीमती का छोरा/छोरी/पत्नी श्री ले तालिममा सहभागी भई
सफलतापूर्वक सीप सिक्नु भएकोले स-धन्यवाद सहित यो प्रमाण-पत्र प्रदान गरिएको छ।

Government of Nepal
Ministry of Labour and Employment

Vocational and Skill Development Training Center

CERTIFICATE

This certificate is awarded to Mr/Ms. son/daughter/wife of Mr./Mrs. permanent resident
of on his/her successful completion of training programme and acquiring skills on
.....course from to (total credit hrs.).

This training programme is conducted by in with financial support of Vocational and Skill Development
Training Center,, Government of Nepal.

.....
प्रशिक्षक
Instructor

.....
संस्था प्रमुख
Institution's Chief

.....
तालीम अधिकृत
Training Officer

.....
कार्यकारी निर्देशक/केन्द्र प्रमुख
Executive Director/Center Chief

Date:-